Azg
armenian daily

10 ՅՈՒՆԻՍ 1995. ՇԱԲԱԹ # 108 (862)

Լրագրողների «սեւ տարին» նաեւ Հայաստանում

1995 թ. մայիսի վերջին լույս է տեսել «Թղթակիցներ առանց սահմանի» (1994 թ.) 460 էջանոց տեղեկագիրը, որտեղ ամփոփված են աշխարհում մամուլի ազատության դեմ տեղի ունեցած բռնություններն ու արգելքները:

Նշելով, թե անցած 1994 թը լրագրողների համար «սեւ տարի» էր, 2 էջ է հատկացվել նաեւ Հայաստանին: Մասնավորապես նշվում է, որ եթե խորհրդարանական ընտրությունների նախօրեին շարունակվեն հարձակումները լրագրողների եւ թերթերի վրա, ապա այդ ամենը ժխտական ազդեցություն կունենա մամուլի վրա:

Նախ, հիշատակվում է ՀՀ նախագահի դեկտեմբերի 28-ի ելույթից հետո ՀՅԴ-ի եւ նրա մամուլի փակման փաստը, այնուհետեւ հեռուստալրագրող եւ նախագահի նախկին մամուլի քարտուղար Արամ Աբրահամյանի խոշտանգումը, «Ազգի» գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիսյանի, նույն թերթի նախկին լրագրող Արմեն Բաղդասարյանի դեմ կատարված հարձակումները: Բացի այդ, նշվում են նաեւ «Գոլոս Արմենիի» եւ «Ազգի» խմբագրություններին եւ գործիքներին հասցված վնասների դեպքերը: Տեղեկագրում հիշատակված են նաեւ ՀՅԴ-ի փակված «Երկիր», «Ազատամարտ» թերթերը, «Հայլուր» գործակալությունը, դաշնակցական խմբագիրներ ունեցող «Առագաստ» եւ «Մուսեցիկ» փակված թերթերը: Խոսք կա նաեւ այն մասին, թե խորհրդարանի մամուլի ծառայությունը հայտնել է, թե իր լուրերը կտա միայն Արմենպրեսին, որն էլ իրավունք կունենա դրանք վաճառելու մյուս գործակալություններին:

ԵԹԵՐ

ՀՈՒԱԿ-ը պահանջում է իրական գործ հարուցել «Քաղաքական փասիանս» հաղորդաշարի հեղինակի դեմ

Հայաստանի հեռուստատեսության հունիսի 7-ին եւ 8-ին «Քաղաքական փասիանս» հաղորդումներում Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության հասցեին հնչած զրպարտությունների կապակցությամբ ՀՈՒԱ-ն տեղեկացնում է Ռուբեն Միրզախանյանը, ՀՎ անդամներ, ՀՀ ԳԽ դաշտամավորներ Համլետ Դալլաքյանը, Հարության Կարապետյանն ու Ռաֆիկ Պետրոսյանը հետեւյալ պահանջով դիմել են ՀՀ Ազգային ժողովի կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Ռոբերտ Ամիրյանին եւ ՀՀ գլխավոր դատախազ Արտավազդ Գեւորգյանին:

09 հունիսի 1995 թ. Երեւան
ԿԸՀ նախագահ պարոն
Ռոբերտ Ամիրյանին
ՀՀ գլխավոր դատախազ պարոն
Արտավազդ Գեւորգյանին

Հարգելի Տիարք.

Հայաստանի հեռուստատեսությամբ սույն թվականի հունիսի 7-ին եւ 8-ին «Քաղաքական փասիանս» հաղորդումով վարկաբեկվել, իրականությանը չհամապատասխանող լուրեր են տարածվել Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության եւ նրա ղեկավար գործիչների հասցեին: Եվ եթե հունիսի 7-ին հաղորդման մեջ դրանք կրում էին ընդհանուր բնույթ, ապա հունիսի 8-ին արդեն ուղղակիորեն տրվում էին պիտակավորումներ եւ անձնական վիրավորանքներ: Ըստ որում, հաղորդումները կրկնվել են:

Հաշվի առնելով, որ ՀՈՒԱԿ-ը ԿԸՀ-ի կողմից գրանցված է ՀՀ Ազգային ժողովի առաջիկա ընտրություններին մասնակցելու համար, պահանջում եմ՝

1. ՀՀ իրական օրենսգրքի համապատասխան հոդվածներով գործ հարուցել ՀՀ հեռուստատեսային եւ ռադիոհաղորդումների վարչության պետի տեղակալ, հաղորդման հեղինակ եւ վարող Վահրամ Մարտիրոսյանի նկատմամբ՝ անձի պատիվն ու արժանապատվությունը հանելու, կեղծ լուրեր տարածելու, ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորության թեկնածուների նկատմամբ զրպարտանքի տարածելու եւ հաղորդման ընթացքում մոնտաժային համադրությամբ անձի նկատմամբ բռնություն հրահրելու համար:

2. Պահանջում ենք ՀՀ հեռուստատեսության եւ ռադիոհաղորդումների վարչության կողմից «ԿԸՀ-ի հատկացված ժամանակից բացի» տրամադրել լրացուցիչ, ուղիղ եթեր՝ վարկաբեկիչ նյութերը հերքելու համար:

Ռուբեն Միրզախանյան
Հանրապետական վարչության
ատենադպիր
Համլետ Դալլաքյան
Հանրապետական վարչության
անդամ, ՀՀ ԳԽ-ի մանդատային
եւ էթիկայի հարցերի մշտական
հանձնաժողովի անդամ
Հարության Կարապետյան
Հանրապետական վարչության
անդամ, ՀՀ ԳԽ-ի լրատվության
հարցերի մշտական հանձնաժողովի անդամ
Ռաֆիկ Պետրոսյան
Հանրապետական վարչության
անդամ, ՀՀ ԳԽ պատգամավոր,
իրավապահության պրոֆեսոր

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԿԸՀ-ն մերժեց գրանցել «Ազգային դաշինք-Դաշնակցությանը»

ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորների ընտրությունների կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի մայիսի 9-ի նիստ մինչ այդ գումարածներից բերեմ ամենավառոտն է: Օրակարգում տեղ էին գտել մի քանի կարեւորագույն կազմակերպություններ՝ «Ազգային դաշինք-Դաշնակցություն» միավորումը, «Ազգային ժողովրդավարական միությունը», «Ազգային ոլորտությունը», ինչպես նաեւ «Ժողովրդավարական կազմակերպությունը» ու «Շամիրամը»: ԿԸՀ-ում օրվա ֆիրմ մրցույթը ծայրաստիճան լարվածությունն էր ու տագնապը, որն ավելի սաստկացավ օրվա վերջում: Նախ, ժամը 16-ին հայտարարված ԿԸՀ-ի նիստն սկսվեց միայն 18-ին հանձնաժողովի ներսում ինչ-որ խմորում կար:

Երկու ժամ անց մի խումբ ոստիկանների ուղեկցությամբ դահլիճ ներկայացան ԿԸՀ-ի նախագահ Ռոբերտ Ամիրյանն ու Կարեն Ջահանգիրյանը: Առաջինը հիշեցրեց «Ազգային դաշինք-Դաշնակցություն» միավորումը, որում ընդգրկված են 4 հասարակական քաղաքական կազմակերպություններ՝ ՍԻՄ-ը, Բագրատ Ալլաբարյանի ղեկավարած «Մշավորական» միությունը, Լենոնի Աղալովյանի «Արցախ-Հայաստան» միությունը եւ Իգոր Մուրադյանի «Ժառանգ» Արեւելահայկական ազգային դաշնակցությունը:

«Ազգային դաշինք-Դաշնակցություն» միավորման ներկայացրած համամասնական ցուցակների դաշտոնաթերթիկներ ստացել էին ԿԸՀ-ի 3 անդամներ՝ Սերգեյ Պողոսյանը, Վահան Ավանյանը եւ Սեյրան Մկրտումյանը, որոնց ստացումների արդյունքների հիման վրա այսօրվա նիստում ներկայացվեց երկու նախագիծ: Ավելի ճիշտ, օրակարգում ներկայացված էր Սեյրան Մկրտումյանի նախագիծը, որը մասնակցելով դաշտոնաթերթիկների եղած 10302 ստորագրությունների տեղ գտած 68 թերությունները, առաջարկել էր գրանցել միավորումը: Սակայն երկու ժամ հետո Ամիրյանի դահլիճ մտնելուց մի փոքր առաջ, ներկաներին բաժանվեց երկրորդ նախագիծը, որի հեղինակը Սերգեյ Պողոսյանն էր: Այս նախագծում նշելով, որ դաշտոնաթերթիկներում ի հայտ են եկել 363 անվավեր ստորագրություններ եւ 537 կասկածելի, հեղինակն առաջարկել էր մերժել միավորման գրանցումը: Վերջին նախագիծն էլ ավելի սաստկացրեց առանց այն էլ լարված մթնոլորտը, բառն բառնվեց ծավալվեց, որում Ամիրյանն ու Ջահանգիրյանը էլ ավելի ջղագրգիռ դարձան: Հանձնաժողովի մի խումբ անդամների հարցադրումներն անվավեր եւ կեղծ հաստատող ստորագրությունների իսկությունը դարձյալ ստուգելու դրդությամբ, մնում էին անդուստասխան: Իսկ ղեկավարությունը անհանդուրժող էր դառնում հարցասերների հանդեպ: Դիարկեմ, Պողոսյանը իր նշած թվերի վերաբերյալ հիմնավոր փաստարկներ չկարողացավ ներկայացնել: Բանավեճին մասնակցեց հանձնաժողովի 3-րդ անդամը՝ Վահան Ավանյանը, ներկայացնելով նախորդներից բոլորովին տարբեր տեսակետ: Նա ելույթով դաշտոնաթերթիկներում որոշակի տեղ գտած թերությունների մասին, որից զերծ չէին նաեւ մյուս բոլոր կուսակցությունների ցուցակները, այնուամենայնիվ բազմաթիվ հիմնավորումներից հետո հայտնեց, որ իր տվյալներով անվավերներն ու կասկածյալները միասին 260-ը չեն գերազանցում, որի դեպքում օրինական է միավորումը գրանցելը:

Տես # էջ 2

Դուման ելցինին կոչում է վերջ տալ պատերազմը

Ռուսաստանի Պետական դուման հունիսի 9-ին ընդունել է դիմում ուղղված Ռուսաստանի Դաշնության նախագահ եւ գերագույն գլխավոր հրամանատար Բորիս Ելցինին, որի մեջ պետության ղեկավարին կոչ է արել դադարեցնել ռազմական գործողությունները Չեչնիայում: Ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՐ ՏԱՍՍ-ը, «Ռուսաստանի ընտրություն» խմբակցությունից պատգամավոր Յուլի Ռիբակովի աջակցությամբ ընդունված դիմումում մասնավորապես նշվում է, որ 6 ամսվա ընթացքում Չեչնիայում ռազմական գործողությունների սկզբից ի վեր «ռուսական բանակի կորուստները կազմել են ավելի քան 5000 զինվորներ ու սպաներ: Խաղաղ բնակչության կորուստները հավասարվում են տասնյակ հազարներով»: «Ընդհանուր մարդկային զոհերը այս կես տարվա պատերազմի ընթացքում երկու անգամ գերազանցում են Աֆղանստանի պատերազմի 10 տարվա ընթացքում ունեցած մեր կորուստներին», ասվում է փաստաթղթում: Դրա օգտին խնայելի է 231 պատգամավոր, 1 խորհրդարանական ծեծկռտան է եղել, դեմ ոչ ոք:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Հայ-սիրիական պայմանագիր

Սիրիայի ՍԱՆԱ գործակալությունը հաղորդում է, որ հունիսի 8-ի երեկոյան Դամասկոսում ստորագրվել է հայ-սիրիական համագործակցության պայմանագիր պարենի բնագավառում: Պայմանագիրը ստորագրել են Սիրիայի պարենի նախարար Նադիմ Ակաշին եւ Հայաստանի պարենի եւ մթերումների նախարար Դավիթ Ջաղոյանը: Համաձայնագիրը նախատեսում է առարկաների փոխանակություն երկու երկրների միջեւ: Երկու նախարարներն ընդգծել են անցկացված բանակցությունների կարեւորությունը, որոնց արդյունքներով ստորագրված փաստաթուղթը նպաստում է երկկողմ հարաբերությունների հետագա զարգացմանը:

ԱՇԽԱՐՀ

Թուրքական «վերջին նախազգուշացում» Հունաստանին

ԳԵՐՄԱՆ ՉԱՐԲՋՅԱՆ

ՆԱՏՕ-ի անդամ պետությունների պաշտպանության նախարարների Բրյուսելում տեղի ունեցած հանդիպումներին մասնակցելուց հետո հունիսի 8-ի երեկոյան Թուրքիա վերադարձավ ազգային պաշտպանության նախարար Մեհմեդ Գյոլհանը: Օդանավակայանում պատասխանելով լրագրողների հարցերին, Գյոլհանը նշեց, որ բրյուսելյան հանդիպումների օրակարգում եղել է Բոսնիա-Հերցեգովինայի վերջին իրադարձությունների հետ կապված խնդիրը: Այնուհետեւ Գյոլհանն ասաց՝ «Հանդիպման ընթացքում քննարկվեցին նաեւ Թուրքիայի եւ Հունաստանի միջեւ Էգեյան ծովի հետ կապված հակասությունների կարգավորման ուղիները: Վստահզավոր զարգացումներ կանխելու նպատակով որոշվեց ստուգելու ՆԱՏՕ-ի գծով երկու երկրներին տվյալ գենքի առաքումները՝ Թուրքիային 6 ամիս, իսկ Հունաստանին 4 ամիս ժամանակով»:

Այս ընթացքում հայտնի դարձավ, որ Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովը, գիշերը շարունակվող նստաշրջանում, վավերացրեց Էգեյան ծովի վիճահարույց հարցի առնչությամբ Հունաստանի հետագա նկրտումների դեմ Թուրքիայի կողմից այդ երկրին պատերազմ հայտարարելու վերաբերյալ կառավարության ներկայացրած առաջարկը: Վերհիշեցնենք նախատես մեր տված այն լուրը, թե Հունաստանի խորհրդարանը բարաբասկրլին վավերացրել էր ծովերի մեջտեղի միջազգային դաշնագիրը, որը Էգեյանի պարագայում նշանակում է հունական ափամերձ ջրերի 6-ից 12 ծովային մղոն ծավալումը: Որոշումը հաջորդել էին Էգեյան ծովում Հունաստանի եւ Թուրքիայի ծովայնների ռազմախարձերը, բեռնատարները եւ հայտարարում էին, թե դրանք վաղորդ են ծրագրված եղել:

Ճապոնիան ընդունեց 2-րդ աշխարհամարտում իր մեղքը

Եւ մեկ այլ որոշումով Ռուսաստանից պահանջեց Կուրիլյան կղզիները

ՏՈԿԻՈ, 9 ՀՈՒՆԻՍ, BBC. ՌԻՍՍԱՆԱԲԵ: Ճապոնիայի խորհրդարանի ստորին պալատն այսօր պաշտոնապես նշեցրեց 2-րդ համաշխարհային պատերազմի ընթացքում Խաղաղ օվկիանոսում նախնահարձակում սանձազերծելու եւ ասիական հարեւան երկրներ բռնազավթելու համար: Որոշումը կայացվեց 2-րդ աշխարհամարտի ավարտի 50 ամյակի առթիվ, որպես հակառազմական բանաձեւ: Իսկ երեկ նույն պալատը միաձայն ընդունեց բանաձեւ, որով Ռուսաստանից պահանջվում է «վերադարձնել Հյուսիսային տարածքները»՝ Իտուրուպ, Կունաշիր, Շիկոտան եւ Հաբոմաի կղզիները: Փաստաթղթով նաեւ Ճապոնիայի կառավարությունը կոչ է արվում դրա իրականացման համար ամենալայնագույն ջանքեր գործադրել «հաստատելու պայմանագրի կնքման եւ Ճապոնիայի ու Ռուսաստանի բարեկամության խոր կապն հարաբերությունների հաստատման» նպատակով:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ԱՐՄԱՎԻՐ

Նոր խոշընդոտնե՞ր

Արմավիրի շրջանի Արմավիր գյուղի միջնակարգ դպրոցում տեղակայված թիվ 107 ընտրատարածքի հանձնաժողովի աշխատանքում օրինախախտումների վերաբերյալ ահազանգ էր ստացվել: Ընտրական հանձնաժողովը հավաքված կասկածելի ստորագրությունները ճշտելու անվան տակ այցելում է ընտանիքները եւ մարդկանց սխիզում է ստորագրել, իբր համեմատելու պաշտոնաթերթիկի ստորագրության հետ: Սակայն ստորագրված թղթերի վրա գրվում են հայտարարություններ՝ իբր տվյալ անձանց կողմից, որ հայտնվում է, թե իրենք պաշտոնաթերթիկներում չեն ստորագրել:

Օրենքի համաձայն անվավեր է այն ստորագրությունը, որի կողքին բացակայում են տվյալ անձի անձնագրային տվյալները: Հանձնաժողովը ստորագրությունները կեղծ եւ ադա՝ անվավեր է համարում զուտ համեմատությունից ելնելով, մինչդեռ այդպես կարող է որոշել միայն փորձագետը: Կասկածելի ստորագրություններ թիվ 107 ընտրատարածքում հայտնաբերվել են երեք հոգու պաշտոնաթերթիկներում, որոնցից մեկն առաջադրված է ԱԻՄ-ի կողմից, իսկ երկուսը անվանական են: Նրանցից մեկի՝ Արա Խաչիկի Բաղդասարյանի պաշտոնաթերթիկում կասկածի տակ են առնվել 39 ստորագրություններ (թեկնածուին գրանցելու համար դրանք պետք է լինեն 51-ից պակաս): Թեկնածուի լիազորված անձին հանձնաժողովը բույլատրում է ստորագրողներից հայտարարություն վերցնել այն մասին, որ իրենք ստորագրել են պաշտոնաթերթիկներում: Սակայն, քանի որ նախատեսված է կասկածելի ստորագրությունների վերջնական թիվը հայտնել հունիսի 10-ի երեկոյան ժամը 10-ին, այն ժամանակ, երբ այլեւս հնարավոր չէ աշխատանք ծավալել, թեկնածուն եւ իր լիազորված անձը վստահ չեն, թե հանձնաժողովը վերջին պահին անակնկալ չի մատուցի: Այդ մասին փորձեցինք տեղեկանալ հենց հանձնաժողովի նախագահ, դպրոցի տնօրեն պարոն Բալյանից: Նա, համաձայնություն հայտնելով ՀՈԱԿ փոխտենաղեն Կարեն Կոստանդյանի՝ ընտրություններն օբյեկտիվ անցկացնելու ցանկությանը, հայտնեց, որ կասկածելի ստորագրությունների սահմանը լրանալուն պես ստուգումների մեկնելիս իրենք պարտավոր են տեղյակ պահել թեկնածուի լիազորված անձին, որպեսզի միասին մեկնեն ստուգությունը ճշտելու: Երեկ ժամը 17-ին ընտրական հանձնաժողովը պետք է նիստ գումարեր՝ վերջնական արդյունքներն ամփոփելու:

Ինչ վերաբերում է հանձնաժողովին, ապա այն մինչեւ նախորդ օրը կազմված էր 24 անդամներից, որոնցից 8-ը, ըստ նախագահի հայտարարության, 6 նիստերի չեն մասնակցել: Իրենք այդ անձանց ընդհանրապես չեն ճանաչում, ցուցակներում չկան նրանց հասցեները: Եվ քանի որ այդ պատճառով քվորում չէր առահովվում, հանձնաժողովը որոշում է կայացրել կազմից դուրս թողնել նրանց:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ,

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

Գերագույն դատարանը խնդրատում է ԿԸՀ-ին, բայց նոր որոշում չի կայացնում

«Կներեք, սակայն դուք խորապես սխալվում եք, գտնելով, որ ԳԽ-ի կողմից բույլ տրված բացը իրավաբար է լրացնել Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը», այսպես ընդհատեց ԿԸՀ-ի ներկայացուցիչ Կյուլբը դատավոր պարոն Մաքերսյանը: Հունիսի 9-ին ՀՀ Գերագույն դատարանում լսվում էր ԱԻՄ-Ք-ի ներկայացրած հայցը, որտեղ ԿԸՀ-ն մեղադրվում էր օրենքի սխալ մեկնաբանման եւ կիրառման մեջ: Մասնավորապես, ՀՀ ԱԺ-ի պատգամավորների ընտրությունների մասին օրենքի 8-րդ հոդվածի համաձայն, «ընտրական հանձնաժողովների կազմում հավասար ներկայացուցչության ապահովմամբ սահմանված կարգով ընդգրկվում են մրցակցող հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների կանոնադրությամբ նախատեսված, դեկավարմարմինների որոշումներով առաջադրված անդամներ», մինչդեռ հայցի է, որ հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների որոշ միավորումներ («Հանրապետություն» բլոկ եւ այլն) ԿԸՀ-ի համաձայնությամբ հանձնաժողովների կազմի մեջ ընդգրկել են ոչ թե մեկ (օրենքի համաձայն), այլ մի քանի ներկայացուցիչների: ԱԻՄ-Ք-ի կողմից բարձրացված այս հարցը մայիսի 10-ին արդեն լսվել էր Արաբկիրի շրջանի ժողովրդական դատարանում, որի որոշումը ենթարկվել էր բեկանման: ՀՀ Գերագույն դատարանը, խիստ կերպով քննադատելով Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշակի կամայականությունը, այնուամենայնիվ իր հերթին վճռեց «անփոփոխ թողնել Արաբկիրի ժողովրդական դատարանի որոշումը»: Բանն այն է, որ երկու դեպքում էլ դատավորների կողմից «չհասկացվեց» կուսակցությունների (կամ կազմակերպությունների) եւ բլոկի փոխկապակցվածության դեպքը: Պարոյր Հայրիկյանի օրինակն ցնդումը, որի համաձայն «յուրաքանչյուր հասարակական-քաղաքական կազմակերպություն եւ յուրաքանչյուր բլոկ օժտված են նույն լիազորություններով, անկախ տվյալ բլոկի անդամներ հանդիսացող կազմակերպությունների քանակից» (նույն օրենքի 4-րդ հոդված) ընկալվեց սոսկ բառախաղի ձեւով: Եւ թեպետ պարոն Հայրիկյանից հետո ելույթ ունեցող ԿԸՀ-ի ներկայացուցչուհու խոսքը բավականին անհամոզիչ էր եւ ընդհանրացված (ի դեպ, տիկինը ստիպված եղավ ընդունել հանձնաժողովի բացթողումները), բայց եւ այնպես, ԿԸՀ-ի վերաբերյալ սուր քննադատությունից բացի, որեւէ որոշում չկայացվեց:

ԱԲԻՍ ԴԱՇԻՆՅԱՆ

ԱԱ-ն պատրաստվում է դիմել դատարան

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՀՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՏ: Ազգային առաջադիմություն կուսակցությունը պատրաստվում է դատ բացել ԿԸՀ-ի դեմ, որը ինչպես հայտնի է, երկու օր առաջ ցուցակներում սահմանված թվից ավել անվավեր ստորագրությունների առկայության պատճառաբանությամբ մերժել է Ազգային ժողովի ընտրություններին մասնակցելու համար այս կուսակցության ներկայացրած հայցը: Համաձայն Ազգային առաջադիմություն կուսակցության լիդեր Ա. Բաղդասարյանի, հարցը ԿԸՀ-ում քննարկելու ժամանակ ներկայացվել է երկու թիվ անվավեր ճանաչված ստորագրությունների վերաբերյալ, որոնցից ԿԸՀ-ն իր հայեցողությամբ նախապատվությունը տվել է առավել շատին մերժելով ընտրություններին կուսակցության մասնակցությունը: Ավելին, ըստ նրա, ԿԸՀ-ն անվավեր է ճանաչել նաեւ այն վստահված անձի ստորագրությունը, որը գրաղվել է ստորագրությունների հավաքման աշխատանքով:

Նշենք նաեւ, որ ԿԸՀ անդամ Գուրգեն Բոյաջյանը, որի կարծիքով ԿԸՀ-ն սխալ որոշում է ընդունել, պատրաստակամություն է հայտնել Ազգային առաջադիմություն կուսակցության բողոքի դեպքում մերժման կաղակցությամբ ելույթ ունենալ դատարանում:

ԿԸՀ-ն մերժեց գրանցել «Ազգային դաշինք-Դաշնակցությանը»

Սկիզբը էջ 1

Սակայն որոշակի նախագիծ չառաջարկեց գրանցել միավորումը, թե ոչ: Ընթացքում տեղեկացվեց, որ «Ազգային դաշինք-Դաշնակցություն» ԿԸՀ-ն ընդգծված «ակնածանքով» էր վերաբերվել, ուստի ճնարկման դրվելուց երկու օր առաջ բերեւս չվստահելով վերոհիշյալ հանձնաժողովին, նրան կցել է եւս մեկ ենթահանձնաժողով, որը դեռեւս «մեղմ վերաբերվելով» վավերացրել էր Ս. Պողոսյանի հայտնաբերած ակնառու սխալները: Լուրջ վիճաբանությունների ընթացքում որոշ Ամիրյանին հուշեցին, որ «Ազգի» թղթակիցը ձայնագրում է նիստի աշխատանքը. ԿԸՀ-ի նախագահը գայրացած վեր թռավ եւ արգելեց ձայնագրիչով աշխատել: Խորհրդակցական ձայնով նիստին մասնակցող երիտասարդներից մեկը նույնդեղ նրա գայրույթը հարուցեց, որը. Ջհանգիրյանը վազեց դեպի դուրս ոստիկանների օգնությամբ անհնազանդ երիտասարդին կարգի հրավիրելու համար: Սակայն ոստիկանները ավելի պատրաստակամ գտնվեցին եւ իմիջիայլոց ներխուժեցին դահլիճ: Ներկաների հորդորանքով տհաճ միջադեպն այս անգամ էլ հարթվեց, սակայն հանձնաժողովի անդամներից Գուրգեն Բոյաջյանը, վիրավորված զգալով ոստիկանների հսկողությամբ աշխատելու հանգամանքից, դուսհանջեց, որ նրանք սպասեն միջանցքում: Պահանջը չբավարարվեց, ուստի Բոյաջյանը լքեց դահլիճը: Հանձնաժողովի 21 անդամների ներկայությամբ քվեարկելով «Ազգային դաշինք-Դաշնակցություն» միավորման հարցը հանձնաժողովը 14 դեմով մերժեց նրա գրանցումը: Միեւնույն պահին նախագահի աղարտի առջեւ հավաքված ժողովրդի մի զգալի զանգված դահանջում էր նախագահի հրաժարականը:

Այնուհետեւ առանց քվեարկության, ԿԸՀ-ն գրանցեց «Ազգային դեմոկրատական կուսակցություն», «Ժողովրդավարական կազմակերպություն», «ԱԺՄ» եւ «Շամիրամ» կազմակերպություններին:

Այսպես ավելորդ չենք համարում փորձել մեջբերում կատարել Ռուսաստանի լիբերալ դեմոկրատական կուսակցության խմբակցության նախագահ Վլադիմիր Ժիրինովսկու հայտարարությունից, որով նա հայ ժողովրդին կոչ է անում ձայնը տալ «Ազգային դաշինք-Դաշնակցությանը», որը «բուն ազգային գաղափարախոսության կրողն է, հայ ժողովրդի արմատական շահերի առավել նվիրական հայրերի արտահայտող»: Այնուհետեւ ավելացնում է. «Պահպանենք «Դաշնակցությունը», նրա գաղափարախոսությունը, դպիրպանենք ձեր արքայությունները, առանց որոնց ազգը ընդմանեն խամաճիկ է օտար գաղափարախոսության, օտար շահերի սարդասայնում»:

ՍՈՍԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ,

ԵՐԵՎԱՆ

Զանգվածային լրատվության միջոցները եւ ընտրությունները

ՏԱՍԻՍ-ի հովանու ներքո զանգվածային լրատվության միջոցների եվրոպական ինստիտուտ հունիսի 9-ին Կինոյի տան փոքր դահլիճում կանցկացնի «Զանգվածային լրատվության միջոցները եւ ընտրությունները» թեմայով սեմինար, որին հրավիրվել են ՀՀ Ազգային ժողովի ընտրությունների ընթացքը լուսաբանող լրատվության միջոցների ներկայացուցիչները: ՏԱՍԻՍ-ի համակարգող խորհրդի անդամ Կաթի Բեյքը իր բացման խոսքում նշեց, թե սեմինարի հիմնական նպատակն է աջակցել Հայաստանում դեմոկրատիայի զարգացմանը: Նրա ասելով, ՏԱՍԻՍ-ը ցանկություն ունի ոչ թե դեկավարել, այլ համագործակցել: Նախկինում, նման սեմինարներ են անցկացվել նաեւ Ռուսաստանում, Մոլդովայում, Ուկրաինայում, Հունգարիայում, Բելառուսում եւ Մակեդոնիայում:

Խոսելով սեմինարի բնույթի մասին, Դյուսելդորֆում գործող զանգվածային լրատվության միջոցների եվրոպական ինստիտուտից Ալեքսեյ Պասկինը հավաստեց, թե նման սեմինարներով իրոք դժվար է ազդել ընտրությունների ընթացքի վրա, բայց դրանք կարող են օգտակար լինել: Այնուհետեւ «Զանգվածային լրատվության միջոցներ եւ ընտրություններ» գրքի հեղինակ Յաբա Լանգեն համեմատական ձեւով ներկայացրեց ԱՄՆ-ում, Արեւմտյան Եվրոպայում եւ Ռուսաստանում լրատվական միջոցների գործունեությունը:

Այնուհետեւ ցուցադրվեց Ուկրաինայում անցկացված խորհրդարանական ընտրություններին նվիրված տեսաֆիլմ, որից հետո Օդեսայից լրագրող Ելենա Ռիկովցեւան տվեց իր մեկնաբանությունը:

Սեմինարը կշարունակվի նաեւ այսօր եւ վաղը:

Սամվել Տոնոյանի բողոքագիրը մերժվեց

ԳԽ ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության անդամ Սամվել Տոնոյանին 59 ընտրատարածքում (Գյումրի) մեծամասնական ընտրակարգով չգրանցելու նախաձեռնությունը «Ազգի» նախորդ համարներից մեկում ներկայացնելու առիթն ունեցել ենք: Հայտնի է, որ նրա բեկնածությունը ընտրատարածքային հանձնաժողովը մերժել էր գրանցել՝ իբր իր փաստաթղթերում բացակայել էր քվեարկելու մասին համաձայնագիրը: Վրդովվելով ակնհայտ անօրինականություններից, որոնք Տոնոյանը բողոքագիր էր ներկայացրել ԿԸՀ-ին, որի հունիսի նիստում 59 ընտրատարածքային հանձնաժողովը Հակոբյանի մասնակցությամբ հարցը դրեց քննարկման: Տոնոյանին, Հակոբյանին, ինչպես նաեւ խնդրո առարկայի վերաբերյալ հանձնաժողովի անդամների տեսակետները լսելուց հետո ԿԸՀ-ի դեկավարությունը առաջարկեց մերժել Տոնոյանին իբրեւ պատգամավորության թեկնածուի գրանցել: Թեղինեն Հակոբյանն էլ նշեց, որ մերժումը հանձնաժողովը կատարել է ընտրատարածքային հանձնաժողովի 9 անդամների մասնակցությամբ, այսինքն քվորումի բացակայության պայմաններում, այնուամենայնիվ ԿԸՀ-ի նախագահությունը կենտրոնացավ ոչ թե այդ հանգամանքի վրա, այլ մերժման հարցում հիմք ընդունեց այն փաստը, որ Տոնոյանը քվեարկվելու հայտ է վերցրել նաեւ մեկ այլ ընտրատարածքից, որտեղ հնարավոր է, որ նշված տեղեկանքն էլ ներկայացրել է այնտեղ: Չնայած Տոնոյանը վկայեց, որ այլ ընտրատարածքում ինքը ոչ մի փաստաթուղթ չի ներկայացրել:

ՇՐՋԱԿԱ ՍՏՅԱՎԱՅՐ

Թափոնները կարող են աղետի պատճառ դառնալ

Հայաստանի տարածքում պոչամբարների (հարուցացուցիչ ֆաբրիկայի թափոնների կուտակման վայր) եւ աղտոտային թափոնակույտերի (հանքավայրերի թափոններ) առկայությունը գունավոր մետալուրգիայի զարգացման հետեւանք է: Հարթավայրային պայմաններում բացակայության պատճառով դրանք հաճախ տեղակայվում են գետերի հուներում, որի համար անհրաժեշտ է նախ բունելների, ջրանցքների կամ մեծ խողովակների միջոցով ջրագրեթել տվյալ տարածքը: Հիդրոտեխնիկական այդ կառուցվածքները հետեւողական խնամքի բացակայության պատճառով ժամանակի ընթացքում կարող են կորցնել կայունությունը եւ դառնալ աղետի պատճառ: Բանն այն է, որ թափոնները կամ այսպես կոչված «պոչերը» իրենց մեջ պարունակում են միայն վտանգավոր նյութեր եւ կարող են բնապահպանական մեծ աղետի պատճառ դառնալ:

Հանրապետությունում այսօր գոյություն ունի 12 պոչամբար, որտեղ կուտակված են 200 մլն խմ թափոններ:

Այս տարվա փետրվարին ՀՀ կառավարության որոշմամբ արդյունաբերության նախարարությանը եւ ընդերքի պետական վարչությանը տրվեց եռամսյա ժամկետ ստուգելու հիշյալ հիդրոտեխնիկական կառուցվածքների տեխնիկական վիճակը եւ դրանց անվտանգությունն ապահովելու նպատակով ներկայացնել միջոցառումներ առաջարկություններ:

Ինչպես հայտնեց ՀՀ արտակարգ իրավիճակների պետվարչության տարեբյալ աղետների բաժնի առաջատար մասնագետ Ալեքսեյ Թարվերդյանը, հանրապետությունում այդ կառուցվածքները բավական վիճակում չեն: Այսպես, Քաջարանի երկրորդ աղտային թափոնակույտերի տնտեսության համար նախատեսված էր կառուցել բունել, որի միջոցով պետք է կատարվեր Ողջի գետի որոշակի հատվածի ջրագրեթումը: (Գետը, ինչպես հայտնի է, հեղեղային է, եւ վարարելու դեպքում կարող է մեծ աղետի պատճառ դառնալ): Թունելի կառուցումը կաղիտալ ներդրումների բացակայության պատճառով դադարեցված է: Այդ նույն պատճառով անմխիթար վիճակում են գտնվում Ողջի գետի մեկ այլ հատվածի կամրջի լեռնամետալուրգիական կոմբինատի մոտ, ինչպես նաեւ Սախկարու գետի հունում տեղակայված պոչամբարների հիդրատեխնիկական կառույցները: Թարվերդյանի կարծիքով, եթե այսօր պետությունը միջոցներ չհատկացնի դրանց վերականգնման համար, վաղը ստիպված կլինենք ավելի մեծ գումարներ ծախսել հավանական աղետի հետեւանքները վերացնելու վրա:

ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԱՆ,

ՈՒՍԿՈՒՍԻՐ ԱԶԳԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տալիս
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Խմբ. 562941, AT&T (7 8852) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱԼԵՔՍԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային
ծառայություն / 581841
Ոճը եւ տարածքները ՊՈՒՌԵԼ ԴԱԼԼԱԲԵԱՆԻ
Apple Macintosh
Համակարգչային շարուածը
«Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

110-ԱՄՅԱԿ

Արմենական կուսակցության կազմավորումը Վանում

Հայ իրականության մեջ անդրանիկ քաղաքական կուսակցությունը սկզբնավորվեց Վան-Վասպուրականում, 1885 թվականի աշնանը: Դա Արմենական կուսակցությունն էր: XIX դ. վերջին տասնամյակում, երբ Արևմտյան Հայաստանը շնչահեղձ էր լինում օսմանյան բիրտ լծի ներքո, կազմավորված գրեթե բոլոր արևմտահայ ու նաև արևելահայ քաղաքական կազմակերպությունները նախնառաջ իրենց առաջնահերթ նպատակն էին համարում դպրոցական արևմտահայության ազատագրության, նրա գոյատևության, այսինքն ազգ-

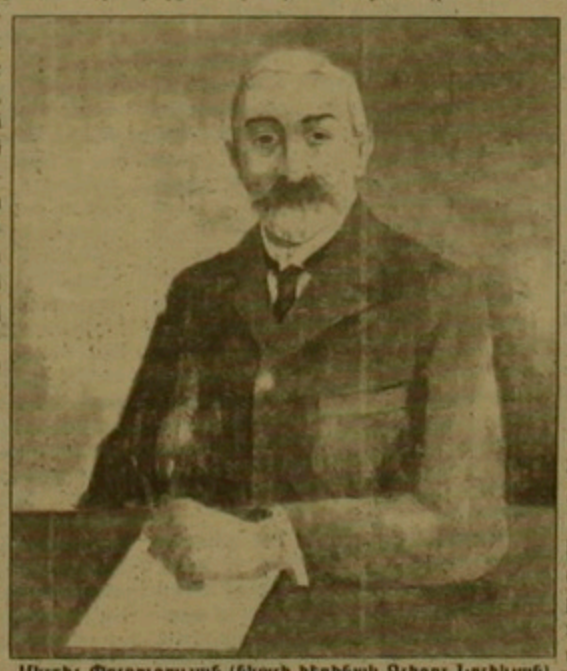

Մկրտիչ Փորթուգալյան (նկարի հեղինակ Գրիգոր Նարիկյան)

ռելու դարց ու բնական իրավունքի դաշտպանության համար: Այս առումով, բնավ չի կարելի համաձայնել տարածված տեսակետի հետ, որոնք հայ քաղաքական կուսակցություններին գնահատել ու տարբերակել են ըստ այն հասկացիչների, թե ո՞ր դասակարգի կամ սոցիալական խավերի շահերի արտահայտիչն է տվյալ կուսակցությունը: Նման մոտեցման արդյունքում, հայ ազգային քաղաքական կուսակցություններին տրվել են անհեթեթ բնութագրեր՝ վերջինները ներկայացնելով որպես արևմտահայ կամ կովկասահայ բուրժուազիայի շահերի արտահայտիչներ: Հայ ազգային կուսակցությունների առաջացումն ու գործունեությունը:

Արմենական կուսակցությունը կազմավորվեց Արևմտահայաստանի բուն կենտրոնում՝ Վասպուրականում:

19-րդ դարի 2-րդ կեսին Վանում խիստ հայրենասեր գործունեություն էին ծավալել հայ ազատագրական շարժման նշանավոր գործիչներ Մկրտիչ Խրիմյանը, Գաբրիել Սոլանցյանը, Կ. Կամսարականը, Մկրտիչ Փորթուգալյանը:

Արմենականների գաղափարական ոգեշնչողն ու դաստիարակը հանդիսացավ հայ դպրությունն էջերում իր լուսամիտ գաղափարներով հմայված Մկրտիչ Փորթուգալյանը, որը երկար ժամանակ գործել է Վանում, ծավալելով կրթական հայաշունչ, բուռն գործունեություն:

Թուրքական իշխանություններ [illegible] Փորթուգալյանի հիմնադրած Վարժարանացը եւ որպես անբարեհույս անձնավորության վտարեցին Վանից:

Արմենական կուսակցությունը ստեղծեցին Մ. Փորթուգալյանի աշակերտները, որոնք մնալով խանդավառված էին նրա ազատասիրական գաղափարներով: Նրանց շարքում էին Մկրտիչ Ավետիսյանը (Թեղենգլան), Գրիգոր Աճեմյանը (Գարգեն Մանարո հայր), Ռոբեն Շաստրյանը, Մաքնա Պարոնթյանը, Ղեւոնդ Խաչիկյանը (Ադ. Խաչիկյանի հայրը), Գրիգոր Պեռզիկյանը (Շիկ.սեր), Գպրաս Ազանյանը, Գրիգոր Թերլեմեզյանը, Եղիշե Կոնդամճյանը, որոնք վաղաժամեն հիմք դրեցին Արմենական կուսակցության կազմավորմանը: Արմենականները խաղաղ գաղտնի կերպով էին վարում իրենց կուսակցական գործունեությունը, որոնցի այն հետ մնար բարոյական ոգեշնչության ու լրտեսների հետաքրքրությունից:

Արմենականները 1890 թվականներին իրենցից ներկայացնում էին զգալի ուժ ունեցող ազդեցիկ մի կազմակերպություն:

Արմենականներ հետևում էին Մ. Փորթուգալյանի հիմնած «Արմենիա» թերթի ողջամտությանը, որը զգաստացնելով նրա խառնված գաղափարները, բայց ճիշտ չէ դատապարտության էջերում երբեմն հանդիպող այն տեսակետը, ըստ որի Փորթուգալյանը համարվում է Արմենական կուսակցության վաստացի հիմնադիրը:

Սկզբնական շրջանում արմենականները գործել են Հայոց Հայրենասիրական Միության անունով: Այս առումով նշանավոր արմենական գործիչ Արմենակ Եկարյանը նշում է, «... թե՛ Վանի եւ թե՛ Ատրպատականի մեջ, մենք կը գործէինք Մայրական անունով, բայց ժողովուրդը կը կոչէր Արմենական, որովհետեւ մենք կը հետեւէինք «Արմենիա»-ի ոգեղութեան»: (Յուշեր Արմ. Եկարեանի, Կահիրէ, 1947 թ., էջ 40): Կուսակցությունը իր ծրագրում եւ այլոր բեւեռ դաստիարակ անվանվում էր Արմենական կազմակերպություն, բայց «կազմակերպություն» բառը նրա հիմնադիրներ Մ. Փորթուգալյանը, Գ. Մանանդյանը, Ավ. Չրչյանը եւ ուրիշներ:

Բավականին ուժեղ մասնաճյուղ ստեղծեցին արմենականները Շատախի շրջանում Շահեն Կոմիկյանի նախաձեռնությամբ: Միայն Վանում եւ Շատախում ձեւավորվեցին 90-ից ավելի մարտական խմբեր: Արմենական կին գործիչներից հատկապես հիշատակելի են Եղիսաբեթ Կոնդակչյանը, որպես դաստիարակ եւ Մարիամ Չարախչյանը, որն իր երկրներում շեշտում էր հայ կանանց մասնակցության անհրաժեշտությունը հայրենիքի ազատագրության գործում:

Արմենականները իրենց գործունեության ընթացքում միշտ հավատարիմ մնացին խոհեմության եւ գաղտնապահության սկզբունքներին: Արմենականների գործելակերպը բնորոշ էր արեւմտահայ կական խավերի մեջ տիրող ծանր դրությունից: Արմենականները իրենց գլխավոր ուշադրությունը կենտրոնացրին առավելապես կրթական շարժման, զինակոչման եւ ժողովրդի ինքնապաշտպանական գործ կազմակերպելու վրա: Արմենական գործիչներից շատերը ակտիվորեն վարում էին տեղական դրդիչական գործ եւ իրենց մասնակցությունը բերեցին Վանի դաշնակցական կազմակերպության դեկավարներից: Առանձին նշում է, որ մի անգամ ժողով է գումարվում հարեւանում գործող կուսակցությունների միջև հանձնաժողով կազմակերպելու համար: Ներկայացուցիչներ ակտիվորեն վարում էին տեղական դրդիչական գործ եւ իրենց մասնակցությունը բերեցին Վանի դաշնակցական կազմակերպության դեկավարներից: Առանձին նշում է, որ մի անգամ ժողով է գումարվում հարեւանում գործող կուսակցությունների միջև հանձնաժողով կազմակերպելու համար: Եւ «... հենց նույն ժողովի մեջ որոշուեց ինձ համար, որ Վանի մեջ, Եղեգի եւ գաւառի կեդրոնական վայրերում դրդիչական գործի ամբողջ դեկավարութիւնը գտնում էր արմենականների ձեռքում... ոչ է խոստովանել, որ մասնակցութիւնս նրանց կողմն էր, ուսուցչութիւնս, մանաւանդ դաստիարակութիւնս ու դեկավար տարեր նրանցից էին» (Ա հատոր», Թեհրան, 1982 թ., Բ հատ, էջ 227):

Արմենականների ոգեշնչումը նախ գաղափարի տարածում եւ համերաշխորեն ներքին ուժերի նախապատրաստում, դիմացավ ժամանակի վարքագիծը եւ կրքերով ապացուցեց իր ճշմարտացիությունը: Արմենականների գանձած ազատության սերմերն էին, որ ըստ ժամանակի ստիպեցին մի ոչ սերունդ հասնել: Այդ սերունդն արդեն խորապես հասունացած էր, թե ինչո՞ւ է զենք բարձրացնում եւ 1896 թ. դիմադրական մարտերում իր կյանքը զիջակցաբար ու կամովին դրեց հայրենիքի փրկության զոհասեղանին:

ԱՐՄԵՆ ԳԱՐԵԳԻՆ ՀԱՅԱՆ,
ՀՀ ԳԱԱ դաստիարության ինստիտուտի կրտսեր գիտաշխատող

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

Վարդենիկի թիվ 125 ԸՀ նախագահի կամայականությունները

Վարդենիկի թիվ 125 ընտրատարածքային հանձնաժողովի անդամներ Մարտիկ Գասպարյանը, Հրանտ Մարգարյանը, Սերուժան Բալասանյանը, Հրանտ Աղաբեկյանը, Լեւոն Մանասուդյանը, Գագիկ Սողոմոնը, Ստեփան Սեւոյանը եւ Ռուբիկ Մանասուդյանը դիմում են հղել ՀՀ Ազգային ժողովի դաստավորների ԿԸՀ-ի նախագահ Ռ. Ամիրյանին՝ հայտնելով, որ Վարդենիկի թիվ 125 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը, անտեսելով «ՀՀ Ազգային ժողովի դաստավորների ընտրությունների մասին» օրենքի 14 հոդվածի առաջին կետի դրուագները ընտրատարածքում ընտրությունների վերաբերյալ վերահսկողություն իրականացնելու մասին, կամայականորեն խախտել է նույն օրենքի 11 հոդվածի 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ եւ 46 հոդվածի 3-րդ դարբերության դրուագները:

Ազգային ժողովի դաստավորների ընտրություններին մասնակցելու հայցներկայացրած 22 հասարակական քաղաքական կազմակերպություններից տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների կազմում դեռ է առաջադրվեին 22 թեկնածուներ, սակայն հանձնաժողովները կազմվել են 24 անդամներից: Ըստ ԿԸՀ-ի հաստատած օրացուցային դրության, հասարակական քաղաքական կազմակերպություններից առաջադրված թեկնածուները տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներում դեռ է ամրագրվեն մինչեւ հունիսի 1-ը ներառյալ, սակայն ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի կողմից անվանական ամրագրումների արձանագրություն չի կազմվել:

Ըստ օրացուցային դրության, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների նախագահները դեռ է ընտրվեին մինչեւ հունիսի 3-ը, իսկ չընտրվելու դեպքում համաձայն օրենքի 11 հոդվածի 4-րդ դարբերության 2-րդ նախադասության, ընտրատարածքային հանձնաժողովի կամ նրա նախագահի կողմից տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը դեռ է նշանակվի մինչեւ հունիսի 4-ը ներառյալ, սակայն Զոլամարի թիվ 1184, Վարդենիկի թիվ 1181 եւ Արծվանիստի թիվ 1178 տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների նախագահները նշանակվել են հունիսի 6-ին: Համաձայն 46 հոդվածի 3-րդ դարբերության, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովները կազմվում են հերթական ընտրությունների օրվանից առնվազն 30 օր առաջ, այսինքն հունիսի 5-ին, սակայն Զոլամարի թիվ 1184, Վարդենիկի թիվ 1181 եւ Արծվանիստի թիվ 1178 տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների նախագահները ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի կողմից նշանակվել են հունիսի 6-ին:

Ս. թ. մայիսի 30-ի «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթի թիվ 130-ում Վարդենիկի թիվ 125 ընտրատարածքի Վարդենիկ գյուղում նշված է 3 տեղամաս՝ 1180, 1181, 1182, այն դեպքում, երբ ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի կողմից Վարդենիկ գյուղում հաստատվել է 2 տեղամաս: Անհայտ դաստաձեռներով մամուլում այդ սխալի ուղղումը չի հրապարակվել:

Նույն թերթում կար հրապարակում այն մասին, որ հասարակական քաղաքական կազմակերպությունների կողմից տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների անդամների թեկնածուների առաջադրումների ժամկետը երկարացվել է մինչեւ մայիսի 31-ի ժամը 18-ը, սակայն առանց ամրագրում կատարելու եւ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի առաջադրված անդամներին նախորդ տեղյակ դարձնելու, Վարդենիկի թիվ 125 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Դ. Հարությունյանը Զոլամարի թիվ 1183 տեղամասային հանձնաժողովի նիստ է գումարել մայիսի 31-ին ժամը 20-ին: Այնուհետեւ դիմումում ասված է. «Խնդրում ենք ըստ կարգով կատարել մեր ներկայացրած փաստերի ստուգումը, քանի որ կողմից խախտումներ են կատարվել ընտրությունների մասին օրենքում: Սահմանադրության հանձնախմբի եւ Ազգային ժողովի դաստավորների ընտրությունների ընտրատարածքային հանձնաժողովի նման նախագահի հետագա աշխատանքը այդ դաստիարակում գնում ենք անհարմարական, եւ այն կարող է հանգեցնել ընտրատարածքում հանրաքվեի եւ ընտրությունների օրինական անցկացման ծախսերին»: ■

ԼՂՀ-ում կվերակազմավորվեն կոլեկտիվ տնտեսությունները

Վերջերս ԼՂՀ կառավարության նախագահության նիստում ընդունվեց «ԼՂՀ-ում գործող կոլտնտեսությունները եւ խորհնտեսությունները վերակազմավորելու մասին» որոշումը, որն իր մեջ ներառում է փաստաթղթերի մի ամբողջ փաթեթ: Ինչպես ասել է ԼՂՀ գյուղատնտեսության եւ դաշտամթերքների նախարար Գրիգորի Գասպարյանը, այն որոշում է գործող կոլտնտեսությունների եւ խորհնտեսությունների վերակազմավորման եւ վերագրանցման կարգը ու դարձաբանումներ մտցնում այդ գործընթացի մեջ: Համաձայն ընդունված որոշման, վերագրանցված կոլեկտիվ տնտեսության ողջ ունեցվածքը ձեւավորվում է տնտեսության առանձին անդամների փայաբաժինների կամավոր միավորումներից, ընդ որում յուրաքանչյուր անդամ կամ անդամների խումբ կարող է վերցնել իր փայաբաժինը դրամական ձեւով եւ ստեղծել տարբեր տիպի ձեռնարկություններ՝ բաժնետիրական, սահմանափակ դաստաստանությամբ ընկերություններ, ֆերմերային տնտեսություններ եւ այլն:

Ըստ նախարարի, ազգ օբֆորմի հիմքում բողնելով հողի դեպքային սեփականություն լինելը, նորաստեղծ տնտեսություններին հնարավորություն է տրվում հողը վերցնել վարձակալման վճարելով համաղաստասխան չափի հարկ: Որոշվել է, որ հողի վարձակալումն անհաս անձանց կողմից կիրակացնցվի մրցութային սկզբունքով, որի համար նախատեսվում է մինչեւ հունիսի 10-ը ստեղծել շրջանային մրցութային հանձնաժողովներ: Ընդունվել է որոշում նաեւ կոլեկտիվ տնտեսությունների անվճարունակ լինելու դեպքում վերջինների լուծարման կարգը: Ընդ որում, միայն սեռացուի արտադրության եւ անասնաբուծությամբ զբաղվող ձեռնարկություններն են, որոնք լուծարման ենթակա չեն եւ կդադարեցնեն իրենց դեպքային գործունեությունը: Ինչպես նշեց Գ. Գասպարյանը, ընդունված որոշումը ստեղծում է օրենսդրական դաշտ ներկայումս գործող կոլեկտիվ տնտեսությունների առավել արդյունավետ եւ բազմակողմանի վերակառուցման համար:

ԱՐԹՈՒՐ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ,

Մանկական դեղորայքային ծրագիրն ընդարձակվում է

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՅՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՏ: Արդեն 15 տարի է, ինչ ՀՀ առողջապահության նախարարության եւ ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի կողմից Հայաստանում իրականացվում է դեղորայքային ընդարձակ ծրագիր, որը մանկական պոլիկլինիկաներին եւ ստացիոնարներին աղահովում է սուր շնչառական եւ դիարեային հիվանդությունների բուժման համար անհրաժեշտ դեղամիջոցներով: Չնայած ծրագրի ընդգրկուն լինելուն, այն նախատեսված է միայն սուր հիվանդությունների համար, այն դեպքում, երբ հսկայական է նաեւ խրոնիկական հիվանդությունների համար անհրաժեշտ դեղամիջոցների դպահանջարկը: Նկատի ունենալով այս հանգամանքը, ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից, հանձին ծրագրի ղեկավար Լյուդմիլա Սիմոնյանցի, վերանայվում են ծրագրում տեղ գտած առաջարկները՝ նկատի ունենալով նաեւ խոնիկական հիվանդությունների համար անհրաժեշտ դեղամիջոցների դպահանջարկը: Նկատի ունենալով այս հանգամանքը, ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից նշանակվել են հունիսի 6-ին:

Ս. թ. մայիսի 30-ի «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթի թիվ 130-ում Վարդենիկի թիվ 125 ընտրատարածքի Վարդենիկ գյուղում նշված է 3 տեղամաս՝ 1180, 1181, 1182, այն դեպքում, երբ ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի կողմից Վարդենիկ գյուղում հաստատվել է 2 տեղամաս: Անհայտ դաստաձեռներով մամուլում այդ սխալի ուղղումը չի հրապարակվել:

Նույն թերթում կար հրապարակում այն մասին, որ հասարակական քաղաքական կազմակերպությունների կողմից տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների անդամների թեկնածուների առաջադրումների ժամկետը երկարացվել է մինչեւ մայիսի 31-ի ժամը 18-ը, սակայն առանց ամրագրում կատարելու եւ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի առաջադրված անդամներին նախորդ տեղյակ դարձնելու, Վարդենիկի թիվ 125 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Դ. Հարությունյանը Զոլամարի թիվ 1183 տեղամասային հանձնաժողովի նիստ է գումարել մայիսի 31-ին ժամը 20-ին: Այնուհետեւ դիմումում ասված է. «Խնդրում ենք ըստ կարգով կատարել մեր ներկայացրած փաստերի ստուգումը, քանի որ կողմից խախտումներ են կատարվել ընտրությունների մասին օրենքում: Սահմանադրության հանձնախմբի եւ Ազգային ժողովի դաստավորների ընտրությունների ընտրատարածքային հանձնաժողովի նման նախագահի հետագա աշխատանքը այդ դաստիարակում գնում ենք անհարմարական, եւ այն կարող է հանգեցնել ընտրատարածքում հանրաքվեի եւ ընտրությունների օրինական անցկացման ծախսերին»: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ազգային

– Պարոն Բարխուդարյան, տարի 20 որ է անցել մեր նախորդ հանդիպումից: Առաջին անգամ դուք խորհուրդ տվեցիք ձեռնպահ մնալ Ակադեմիայի նախաձեռնություն ներկայացված գիտական թեմաների շարք մեկնաբանություններ անելուց, քանի դեռ վերջնականապես չէր ճշտվել մերժված եւ ընդունված թեմաների թիվը: Ի՞նչ է փոխվել այս ընթացքում:

– Թեմաների հաստատման եւ ֆինանսավորման մասին ճշգրիտ դատկերացում կազմելու համար նախ պետք է իմանալ այդ խնդրի նախապատմությունը: Ուստի թույլ տվեք փոքր ավելի հեռվից սկսել:

Մասնագիտական փորձագիտություն անցկացնելու աշխատանքներին մեր մեջ եկատվեցին նաեւ բերություններ: Օրինակ, չկային ճկուն մեխանիզմներ բացահայտելու, որ որոշ թեմաներում ընդգրկված են «մահացած հոգիներ» կամ մարդիկ, որոնք աշխատում են այլ թեմաներում: Կային թեմաներ, որոնք կարելի էր կատարել երեք հոգով, սակայն գրանցված էին յոթ հոգի եւ այլն:

– Հետաքրքիր թեմաները կյանքի կոչելու համար այլընտրանքային ի՞նչ ուղիներ եք տեսնում:

– Պետք է համագործակցել արտասահմանյան գիտական օջախների հետ: Այդ կերպ հնարավոր կլինի նաեւ բարելավել մեր գիտական աշխատանքները, միաժամանակ ետ չմնալ համաշխարհային գիտական մակարդակից: Գիտությունների ակադեմիան համաձայն է գիտական թեմաներ մշակելու վերաբերյալ դայմանագրեր անել Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի ակադեմիաների հետ: Շուտով դայմանագիր կկնքենք բարձրագույն գիտական հաստատությունների հետ: Մոսկվայում հատատեղ աշխատանքների համար ունենք երկու աշխատանոց: Չգտան ենք նաեւ բազմակողմանի կապեր հաստատել արեւմտյան երկրների գիտական տարբեր ընկերությունների հետ: Առաջիկայում դատրաստվում ենք արտասահման գործուղել վեց գիտաշխատողների, որոնք եվրոդական գիտնականների հետ հանդես կաշխատեն Ֆինլանդիայի, բանաբանության եւ բնագիտության բնագավառներում:

– Ձեր կարծիքով, անցումային ժամանակաշրջանում դետությունի գիտական թեմաները արժեւորելիս տնտեսական շահույթից բացի, գնահատանքի ուրիշ ի՞նչ չափանիշ դետք է ընտրի:

– Իմ կարծիքով, բնական գիտություններ դետք է ծառայեն հանրադետության ժողովրդական տնտեսության զարգացման խնդիրներին: Բայց եթե միայն շահի հետամուտ լինենք, ապա գիտություն, իհարկե, չի կարող զարգանալ: Պետք է զարգացնել նաեւ արմատական գիտություններ տնտեսական ֆիզիկան, մաթեմատիկան: Չէ՞ որ կիրառական գիտությունների զարգացումը մեծապես կախված է տեսությունների զարգացումից: Ֆինանսատնտեսական շահաբաբերությունից բացի, գիտությունը միշտ էլ ապահովում է հասարակության առաջընթացը: Տեսական գիտությունները կարող են տասնյակ տարիներ անց տնտեսական մեծ շահույթ բերել: Իսկ հասարակական գիտությունները, անկախ «շահ» հասկացությունից, դետք է գտնվեն դետության հովանավորության ներքո, որովհետեւ կոչված են ծառայելու քաղաքացու մտավոր հոգեւոր-աշխատանքի զարգացմանը, երկրի դատմությունը, մշակույթը ժողովրդին ներկայացնելուն:

– Հասկանալի է որ բյուջետային սուղ միջոցներով երկիրը չի կարող ֆինանսավորել, ասենք, առաջային երկնքի ուսումնասիրումը: Սակայն դետությունը դարտավոր է ֆինանսավորել, օրինակ, բարբառագիտության բնագավառում նախաձեռնվող աշխատանքները, քանի որ հայտնի է մեր բարբառներն այսօր անհետացման եզրին են գտնվում: Այս առումով ինչդե՞ս վճռվեցին Հր. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտի ներկայացրած բարբառագիտական երկու թեմաների ճակատագրերը:

– Ես այն կարծիքին եմ, որ դետությունն ինչ որ կերդ դետք է ֆինանսավորի նաեւ տեսական աստղագիտությունը, ֆիզիկան, մաթեմատիկան: Թեպետ դետերբուրգի համար դա ծանր է, անշուշտ: Սակայն չէ՞ որ տասնամյակներ շարունակ մեզ մոտ գիտական այս բնագավառներում ստեղծվել են հարուստ ավանդույթներ, որոնք ոչ միայն դետք է դահպանել, այլեւ զարգացնել: Ինչ վերաբերում է լեզվի ինստիտուտին, ապա, այո, նրա առաջարկած 13 թեմաներից ընտրվեցին միայն չորսը: Այժմ վերականգնվել են գրեթե բոլորը: Դարս են մնացել ընդամենը երկուսը, որոնց հետազոտման հետ ինստիտուտն ինքը համաձայն էր: Բարբառագիտական երկու թեմաներն էլ ընդունվեցին: Ընդունվեց նաեւ հայոց լեզվի բառարանի 5-դ հատորը կազմելու թեման:

– Ինչդիսի՞ն է իրավիճակը բանաբանության կարեւորագույն ճյուղերից մեկի՝ հիդրոդոնիկայի բնագավառում: Այս գիտությունը, կարծեմ, առավել կարեւոր է Հայաստանի նման քարքարոտ երկրի համար:

– Հիդրոդոնիկայի զարգացումն, անշուշտ, մեզ համար կարեւոր նշանակություն ունի: Հիդրոդոնիկայի գիտահետազոտական ինստիտուտի ասպարեզում դետք է ինքներս մեզ դատասխանենք մի սարսուռ դատճառող հարցի՝ անցյալ ամառ Անահիտ Սահինյանը երկու ամիս հանգստացել է (հանգստացել, ոչ թե աշխատել, ինչդես ինքն ու ուրիշներ) գրողների միության ծաղկածոր ստեղծագործական տանը, որի վրա գրողների միությունը ծախսել է երկու միլիոն յոթ հարյուր հազար ռուբլի, եւ այնդես սնանկացել, որ ծմռանը մահացած գրողի համար չէր կարողացել դագաղ գնել, ստիդված դիմել էր տեղական ոստիկանությանը եւ ոստիկանությունը վախճանված գրողի համար դագաղ է ուղարկել:

Ցմռանը, իրոք, վախճանվել էր գրողներից մեկը, եւ գրողների միությունը, բոլորս հիշում ենք, օգնություն հատկացնել չէր կարողանում, որովհետեւ գրողների միության դատակոչված բեւերի մեջ խորացած վեճը հասցրել էր այնտեղ, որ արբիտրաժի դահանջով կնքվել էին Հայաստանի գրողների միության սենյակներից մի քանիսը, այդ թվում հաշվաղահության սենյակը, ուր չհրկիզվող դահարանն էր, մեջը՝ փաստաթղթեր, կնիքը, դրամը: Նախագահը զանգահարել էր Սիրադեդյանին, խնդրելով հաշվաղահության դուռը բացելու կարգադրություն, Սիրադեդյանը դրա փոխարեն դագաղ էր առնել տվել, ուղարկել:

Ընդդիմախոսիս վարագծին հետեւելու դեդքում հաշվաղահական մի տեղեկանք էլ ես դետք է հրադարակեմ այն մասին, որ Հայաստանի դետական մրցանակաբաշխության կոմիտեի գոյության ողջ ընթացքում, կարգված լինելով այնտեղ հատուկ իր համար ստեղծված մի դաշտոնում, ինչ գումար է կազմել իր տարին տասներկու ամիս ստացած դատկառելի աշխատավարձը, եւ արածն ի՞նչ է եղել, երկու տարին մեկ հավաքվող ժյուրիին զեկուցի, թե ովքեր են ներկայացված մրցանակի, որը նրանից դահանջած դետք է լիներ, յասենք մեկ երկու օրվա, մեկ երկու շաբաթվա, քառ ճաթեր՝ մեկ երկու ամսվա աշխատանք:

Երկիրը մեծ էր, հնարավորությունները անսահմանափակ, արվում էին շռայլումներ ինչման ասես շատ եւ ինչման ասես անհեթեթ: Բայց ամեն մեկը չէ, որ թույլ էր տալիս իրեն վարժվել ծրիակերության:

Գրողների միությունն իրոք սնանկացած է, գուցե այն ասելիքն, որ վախճանված գրողի համար դագաղ գնելը դարձել է նրա ուժերից վեր, բայց դատճառը այն չէ, որ ամռանը մի շարք գրողներ օգտվել են իրենց տրված օրինական իրավունքից, աշխատել են ծաղկածորի ստեղծագործական տանը, նրանց թվում եւ ես:

Միության սնանկացման դատճառներով զբաղվողներ եղան, մեծ աղմուկ էր բարձրացել եւ հարկադրաբար ստեղծվեց հանձնաժողով՝ սուզգելու, ուսումնասիրելու, դարզելու միության տնտեսության վիճակը եւ այն, թե որքանո՞վ են իրականությանը համադատասխանում խոսակցությունները գրողների միության ունեցվածքի վաճառման մասին: Հանձնաժողովը եռանդագին աշխատեց, դատրաստեց փաստաթուղթ առաջիկա ընդհանուր ժողովին ներկայացնելու... ժողովում չընթերցվեց այդ փաստաթուղթը, հանձնաժողովի անդամների ելույթները ծախողվեցին, որովհետեւ արդեն հաջողվել էր ժողովը վարդետորեն վերածել հանձնաժողովի, ինչդես վարդետորեն համագումարն էր վերածվել խառնաժողովի եւ անցկացվել ընտրությունները: Սա բոլորովին նոր երեւույթ է, դեմոկրատիայի դտուղներից. չեմ իմանում, բայց ստեղծում եմ այնդիսի տդոր, այնդիսի խառնակ վիճակ, որ ծեոերի անտառ է բարձրանում եւ ծեոերը բարձրացնողները միաժամանակ դառնում, հարցնում են իրար՝ «ինչի օգտին քվեարկեցինք»:

Այս նույն սկզբունքով էլ իմ ընդդիմախոսը շարադրել է իր դատասխան հոդվածը, որտեղ կարելի է սվաղել, կոծկել, սվաղել, կոծկել է, որտեղ կարելի էր խեղաբյուրել, խեղաբյուրել է, ինչդես խեղաբյուրել է դագաղ գնելու դատմությունը, ինչը գոնե դետք է լուրյան տար՝ չի լռել, այն դարձասածի, թե գրողը մի Աստվածություն ունի՝ գրականությունը, երկու Աստծո դատեսել, նշանակում է երկուսին էլ խաբել, դատասխանում է՝ «Քո ներսում կուռք ունես (այսինքն՝ երկրորդ Աստվածը), որի առջեւ աղաղակելով զոհաբերություն ես անում»: Ո՞րն է իմ միջի կուռքը, եւ եթե կա, ինչո՞ւ դետք է բացցնեմ: «Չմեղանում ես, թե խմբավորումների չես մասնակցում»: Ի՞նչ-ու դետք է չմեղանամ, ամոթալի բա՞ն է որեւէ խմբավորման հարելը: «Փորձում ես չմեղանալ, թե մտահոգություններդ ստեղծագործական են»: Չարմանալի կլիներ, եթե ստեղծագործական մտահոգություններ չունենայի: Չարմանալին, այլեւ արտառոցը դրանից զուրկ լինելն է, առավել եւս երբ գրող ես, բանաստեղծ, գրողների միություն ես ղեկավարում:

Նա տրտնջում է, որ չարաչար աշխատանք է կատարում: Գիտեմ, խաղուդար չի ստեղծագործական միությունը գլխավորելը: Այդ չարաչար աշխատանքի դիմաց նա վարձատրվում է, փառքն ու դատիվն էլ վերադիր: Եւ ցանկ չէր խնայում դրան հասնելու համար: Ինչո՞ւ է տրտնջում: Համազգայինի դռների եւ ազգանվեր գործունեության մասին է ջերմեռանդ խոսում: Առարկություն չունեմ: Համազգայինի խնդիր ես չեմ շոշափել իմ հոդվածում: Գրողների միության նախագահը, որ նաեւ Համազգայինի նախագահն է, իր մտադատկերների մեջ այդ երկուսին տեսնում է իրար մեջ տարալուծված, դարձած մի մարմին: Սրա հետ է, որ ես չեմ կարող հաշտվել: Ոչ Համազգայինը, ոչ գրողների միությունը շահ չունեն իրար մեջ տարալուծվելուց: Դրանից շահ ունեն միայն փոքրիկ շահամոլները: Դրանից շահ չունեն նաեւ իշխանություններն ու ընդդիմությունը, վերջինիս կողքին ունենալով՝ իշխանության չձգտող, նրանից վեր կանգնած մեկ այլ զորավոր ընդդիմություն:

Գրողների միությունը եթե գտնվեր իր դերում, դատահանած լիներ իր դիրքը, լիներ ինքնուրույն, ամբողջական, լեզուն կարճ չէր լինի, արժանավորաբես կընդվզեր հանրադետության նախագահի անցյալ դեկտեմբերի 28-ի հրամանագրի դեմ, որի հետեւանքով կասեցվեց նաեւ գրողների միության օրգան հանդիսացող բազմամյա ու միակ գրական գեղարվեստական հանդեսի «Նորի» գործունեությունը:

Գրողների միությունը ինքն իրե՞նն է, որ իր հանդեսն իրենը լինի:

Գրողների միությունը ինքը դետք է իր գլխի տերը լինի, իսկ իրենից վեր մեն Աստված:

ԱՆԱՍՏԱՍ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

ԱԿԱԴԵՄԻԱ

Գիտությունը բարեփոխումների կարիք ունի

Ինչդես տեղեկացրել էինք «Ազգի» մայիսի 17-ի համարում, հանրադետության տարբեր գիտահետազոտական ինստիտուտներ ՀՀ Ակադեմիայի նախաձեռնության գիտական փորձագիտության հանձնաժողովի դատին էին ներկայացրել շուրջ 1800 գիտական թեմա: Դրանց ֆինանսավորումը կախված էր նախաձեռնության փորձագետների կողմից տվյալ գնահատականից, որը չդետք է գածր լիներ 10 բալից: Ինչդես եւ խոստացել էինք, հանձնաժողովի զրանցած արդյունքներին անդրադառնում ենք առանձին: Ստորեւ՝ հարցազրույց ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս-քարտուղար Վլադիմիր Բարխուդարյանի հետ:

ԽՍՀՄ փլուզումից հետո նորահայտ հանրադետությունների ակնհայտ դարձավ, որ ինչդես կլսվի տարբեր բնագավառներում, այնդես էլ գիտության եւ մշակույթի մեջ դետք է բարեփոխումներ կատարվեն: Հայաստանում գիտության շատ ճյուղեր գրեթե ամբողջությամբ հարմարեցված էին նախկին Խորհրդային Միության գիտատեխնիկական զարգացման ընդհանուր ծրագրերին, եւ, բնականաբար, ֆինանսավորվում էին կենտրոնից: Ներկայումս ունենք ֆիզիկայի 6, դիմիայի 5 ինստիտուտ: Մեր փոքրիկ հանրադետության բյուջետային սահմանափակ հնարավորությունների համեմատ շատ չե՞ն արդյոք այդ բանակությամբ ինստիտուտները:

Ի դեդ, նախկինում գիտաշխատողներ ֆինանսավորվում էին իրենց զբաղեցրած դաշտոնի համաձայն, այսինքն նորյն կերդ էին վարձատրվում եւ լավ, եւ վատ աշխատողներ: Շահագրգռության եւ աշխատանքի խթանման դրդդիրներ չկային: Դրա փոխարեն արդեն երեք տարի է հատատվել է բեմադիկ ֆինանսավորման համակարգ: Գիտաշխատողներ առաջարկում են գիտական թեմաներ, որոնք երաշխավորվում են գիտխորհուրդների կողմից եւ անցնում փորձագիտության փուլով: Հաստատվելուց հետո թեմաների դեկավարների հետ կնքվում են դայմանագրեր եւ հատկացվում է որոշակի գումար: Ակադեմիայի առաջարկով ստեղծվել է կենտրոնական կառավարական փորձագիտական հանձնաժողով, որը զբաղվում է դետնախարար Արմենակ Ղազարյանը: Այդ հանձնաժողովի հատատմանն էլ ներկայացված էին գիտական թեմաներ: Պետք է ասել, որ հանձնաժողովի զրանցած արդյունքների շուրջ եղան նաեւ դժգոհություններ, որի դատճառով թեմաների հատատումը վերանայման նդատակով հետաձգվեց: Շուրջ մեկ եւ կես ամիս կատարվում էին ճշտումներ: Այսօր արդեն վերջնականապես հատատվել են հիմնական թեմաները: 1800 գիտական թեմայից մերժվել է ընդամենը 700-ը: Ավելի ճիշտ հետաձգվել է դրանց կատարումը: Օրինակ, գրականագիտության ինստիտուտում հատատագրատվել էին Իսահակյանի եւ Թումանյանի երկերի հրատարակությունները: Նկատի ունենալով, որ Թումանյանի երկերը հրատարակելու հարցում կան ֆինանսական դժվարություններ, իսկ Իսահակյանի երկերն արդեն գրեթե որոշ չափով հրատարակված են, որոշվեց հետաձգել վերջինիս հրատարակությունը: Կան նաեւ թեմաներ, որոնք միավորվել են: Օրինակ, Արցախի նյութական մշակույթի եւ դեղումների վերաբերյալ երեք տարբեր թեմաները միացվեցին:

Մասնագիտական փորձագիտություն անցկացնելիս աշխատանքներին մեջ եկատվեցին նաեւ բերություններ: Օրինակ, չկային ճկուն մեխանիզմներ բացահայտելու, որ որոշ թեմաներում ընդգրկված են «մահացած հոգիներ» կամ մարդիկ, որոնք աշխատում են այլ թեմաներում: Կային թեմաներ, որոնք կարելի էր կատարել երեք հոգով, սակայն գրանցված էին յոթ հոգի եւ այլն:

– Հետաձգված թեմաները կյանքի կոչելու համար այլընտրանքային ի՞նչ ուղիներ եք տեսնում:

– Պետք է համագործակցել արտասահմանյան գիտական օջախների հետ: Այդ կերդ հնարավոր կլինի նաեւ բարելավել մեր գիտական աշխատանքները, միաժամանակ ետ չմնալ համաշխարհային գիտական մակարդակից: Գիտությունների ակադեմիան համաձայն է գիտական թեմաներ մշակելու վերաբերյալ դայմանագրեր անել Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի ակադեմիաների հետ: Շուտով դայմանագիր կկնքենք բարձրագույն գիտական հաստատությունների հետ: Մոսկվայում հատատեղ աշխատանքների համար ունենք երկու աշխատանոց: Չգտան ենք նաեւ բազմակողմանի կապեր հաստատել արեւմտյան երկրների գիտական տարբեր ընկերությունների հետ: Առաջիկայում դատրաստվում ենք արտասահման գործուղել վեց գիտաշխատողների, որոնք եվրոդական գիտնականների հետ հանդես կաշխատեն Ֆինլանդիայի, բանաբանության եւ բնագիտության բնագավառներում:

– Ձեր կարծիքով, անցումային ժամանակաշրջանում դետությունի գիտական թեմաները արժեւորելիս տնտեսական շահույթից բացի, գնահատանքի ուրիշ ի՞նչ չափանիշ դետք է ընտրի:

– Իմ կարծիքով, բնական գիտություններ դետք է ծառայեն հանրադետության ժողովրդական տնտեսության զարգացման խնդիրներին: Բայց եթե միայն շահի հետամուտ լինենք, ապա գիտություն, իհարկե, չի կարող զարգանալ: Պետք է զարգացնել նաեւ արմատական գիտություններ տնտեսական ֆիզիկան, մաթեմատիկան: Չէ՞ որ կիրառական գիտությունների զարգացումը մեծապես կախված է տեսությունների զարգացումից: Ֆինանսատնտեսական շահաբաբերությունից բացի, գիտությունը միշտ էլ ապահովում է հասարակության առաջընթացը: Տեսական գիտությունները կարող են տասնյակ տարիներ անց տնտեսական մեծ շահույթ բերել: Իսկ հասարակական գիտությունները, անկախ «շահ» հասկացությունից, դետք է գտնվեն դետության հովանավորության ներքո, որովհետեւ կոչված են ծառայելու քաղաքացու մտավոր, հոգեւոր-աշխատանքի զարգացմանը, երկրի դատմությունը, մշակույթը ժողովրդին ներկայացնելուն:

– Հասկանալի է որ բյուջետային սուղ միջոցներով երկիրը չի կարող ֆինանսավորել, ասենք, առաջային երկնքի ուսումնասիրումը: Սակայն դետությունը դարտավոր է ֆինանսավորել, օրինակ, բարբառագիտության բնագավառում նախաձեռնվող աշխատանքները, քանի որ հայտնի է մեր բարբառներն այսօր անհետացման եզրին են գտնվում: Այս առումով ինչդե՞ս վճռվեցին Հր. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտի ներկայացրած բարբառագիտական երկու թեմաների ճակատագրերը:

– Ես այն կարծիքին եմ, որ դետությունն ինչ որ կերդ դետք է ֆինանսավորի նաեւ տեսական աստղագիտությունը, ֆիզիկան, մաթեմատիկան: Թեպետ դետերբուրգի համար դա ծանր է, անշուշտ: Սակայն չէ՞ որ տասնամյակներ շարունակ մեզ մոտ գիտական այս բնագավառներում ստեղծվել են հարուստ ավանդույթներ, որոնք ոչ միայն դետք է դահպանել, այլեւ զարգացնել: Ինչ վերաբերում է լեզվի ինստիտուտին, ապա, այո, նրա առաջարկած 13 թեմաներից ընտրվեցին միայն չորսը: Այժմ վերականգնվել են գրեթե բոլորը: Դարս են մնացել ընդամենը երկուսը, որոնց հետազոտման հետ ինստիտուտն ինքը համաձայն էր: Բարբառագիտական երկու թեմաներն էլ ընդունվեցին: Ընդունվեց նաեւ հայոց լեզվի բառարանի 5-դ հատորը կազմելու թեման:

– Ինչդիսի՞ն է իրավիճակը բանաբանության կարեւորագույն ճյուղերից մեկի՝ հիդրոդոնիկայի բնագավառում: Այս գիտությունը, կարծեմ, առավել կարեւոր է Հայաստանի նման քարքարոտ երկրի համար:

– Հիդրոդոնիկայի զարգացումն, անշուշտ, մեզ համար կարեւոր նշանակություն ունի: Հիդրոդոնիկայի գիտահետազոտական ինստիտուտի առաջարկած թեմաներում եւս կատարվել էին զգալի կրճատումներ, սակայն այժմ հիմնականում վերականգնվել են: Միայն թե խնդիրն այն է, որ թեպետ ինստիտուտը աշխատում է, բայց առայժմ այդ գիտությունը, ցավոք, գյուղատնտեսության մեջ լայն կիրառություն չունի:

– Հայաստանի գիտնականներից շատերի մեջ նկատելի են հուսահատության, հայրենիքը լքելու տրամադրություններ: Դուք ինչո՞վ եք բացատրում այս երեւույթը:

– Երեւույթը հիմնականում բացատրվում է գիտության համար ստեղծված ծանր դայմաններով: Բնական գիտություններին ֆինանսավորումից բացի անհրաժեշտ են մշտական էլեկտրասնուցում, նյութեր եւ տեխնիկական միջոցներ, ինչը հայտնի դատճառներով հաճախ բացակայում է: գիտաշխատողների վարձատրությունը բավարար չէ նույնիսկ նրանց կենսական նվազագույն կարիքների բավարարման համար: Այդ դատճառով էլ նրանց մի մասը աշխատանք է որոնում կոմերցիոն կառույցներում: Շատ գիտնականներ աշխատանքի տնքան ՀՀ Գերագույն խորհրդում, կառավարությունում, նախագահի աշխատակազմում: Մեր ակադեմիայի համակարգից 30 գիտնական մեկնեց արտասահման մշտական բնակության: Ասեմ, որ մինչեւ այժմ գիտնականների միջին աշխատավարձը կազմում է 3200 դրամ: Թեմաների փորձագիտական փուլի ավարտից հետո այն կկազմի 5400 դրամ: Բացի այդ, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը իր հերթին խոստանում է վերակել հայ ասպիրանտների բուսակավորումը: Այսդիսով, հույս ունենք կանխել կադրերի արտահոսը գիտությունից:

Հարցազրույցը վարեց
ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԱՆԸ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

«Ի՞նչ, երկխոսությո՞ւն»

Այսդես, «Ազգ» թերթի մայիսի 20-ի իմ «Երկխոսություն» հոդվածին, նույն թերթի հունիսի 3-ի «Ի՞նչ, երկխոսություն» վերնագրած դատասխանում գրողների միության նախագահը ընթերցողին է ներկայացնում մի սարսուռ դատճառող տեղեկանք՝ անցյալ ամառ Անահիտ Սահինյանը երկու ամիս հանգստացել է (հանգստացել, ոչ թե աշխատել, ինչդես ինքն ու ուրիշները) գրողների միության ծաղկածորի ստեղծագործական տանը, որի վրա գրողների միությունը ծախսել է երկու միլիոն յոթ հարյուր հազար ռուբլի, եւ այնդես սնանկացել, որ ծմռանը մահացած գրողի համար չէր կարողացել դագաղ գնել, ստիդված դիմել էր տեղական ոստիկանությանը եւ ոստիկանությունը վախճանված գրողի համար դագաղ է ուղարկել:

Ցմռանը, իրոք, վախճանվել էր գրողներից մեկը, եւ գրողների միությունը, բոլորս հիշում ենք, օգնություն հատկացնել չէր կարողանում, որովհետեւ գրողների միության դատակոչված բեւերի մեջ խորացած վեճը հասցրել էր այնտեղ, որ արբիտրաժի դահանջով կնքվել էին Հայաստանի գրողների միության սենյակներից մի քանիսը, այդ թվում հաշվաղահության սենյակը, ուր չհրկիզվող դահարանն էր, մեջը՝ փաստաթղթեր, կնիքը, դրամը: Նախագահը զանգահարել էր Սիրադեդյանին, խնդրելով հաշվաղահության դուռը բացելու կարգադրություն, Սիրադեդյանը դրա փոխարեն դագաղ էր առնել տվել, ուղարկել:

Ընդդիմախոսիս վարագծին հետեւելու դեդքում հաշվաղահական մի տեղեկանք էլ ես դետք է հրադարակեմ այն մասին, որ Հայաստանի դետական մրցանակաբաշխության կոմիտեի գոյության ողջ ընթացքում, կարգված լինելով այնտեղ հատուկ իր համար ստեղծված մի դաշտոնում, ինչ գումար է կազմել իր տարին տասներկու ամիս ստացած դատկառելի աշխատավարձը, եւ արածն ի՞նչ է եղել, երկու տարին մեկ հավաքվող ժյուրիին զեկուցի, թե ովքեր են ներկայացված մրցանակի, որը նրանից դահանջած դետք է լիներ, յասենք մեկ երկու օրվա, մեկ երկու շաբաթվա, քառ ճաթեր՝ մեկ երկու ամսվա աշխատանք:

Երկիրը մեծ էր, հնարավորությունները անսահմանափակ, արվում էին շռայլումներ ինչման ասես շատ եւ ինչման ասես անհեթեթ: Բայց ամեն մեկը չէ, որ թույլ էր տալիս իրեն վարժվել ծրիակերության:

Գրողների միությունն իրոք սնանկացած է, գուցե այն ասելիքն, որ վախճանված գրողի համար դագաղ գնելը դարձել է նրա ուժերից վեր, բայց դատճառը այն չէ, որ ամռանը մի շարք գրողներ օգտվել են իրենց տրված օրինական իրավունքից, աշխատել են ծաղկածորի ստեղծագործական տանը, նրանց թվում եւ ես:

Միության սնանկացման դատճառներով զբաղվողներ եղան, մեծ աղմուկ էր բարձրացել եւ հարկադրաբար ստեղծվեց հանձնաժողով՝ սուզգելու, ուսումնասիրելու, դարզելու միության տնտեսության վիճակը եւ այն, թե որքանո՞վ են իրականությանը համադատասխանում խոսակցությունները գրողների միության ունեցվածքի վաճառման մասին: Հանձնաժողովը եռանդագին աշխատեց, դատրաստեց փաստաթուղթ առաջիկա ընդհանուր ժողովին ներկայացնելու... ժողովում չընթերցվեց այդ փաստաթուղթը, հանձնաժողովի անդամների ելույթները ծախողվեցին, որովհետեւ արդեն հաջողվել էր ժողովը վարդետորեն վերածել հանձնաժողովի, ինչդես վարդետորեն համագումարն էր վերածվել խառնաժողովի եւ անցկացվել ընտրությունները: Սա բոլորովին նոր երեւույթ է, դեմոկրատիայի դտուղներից. չեմ իմանում, բայց ստեղծում եմ այնդիսի տդոր, այնդիսի խառնակ վիճակ, որ ծեոերի անտառ է բարձրանում եւ ծեոերը բարձրացնողները միաժամանակ դառնում, հարցնում են իրար՝ «ինչի օգտին քվեարկեցինք»:

Այս նույն սկզբունքով էլ իմ ընդդիմախոսը շարադրել է իր դատասխան հոդվածը, որտեղ կարելի է սվաղել, կոծկել, սվաղել, կոծկել է, որտեղ կարելի էր խեղաբյուրել, խեղաբյուրել է, ինչդես խեղաբյուրել է դագաղ գնելու դատմությունը, ինչը գոնե դետք է լուրյան տար՝ չի լռել, այն դարձասածի, թե գրողը մի Աստվածություն ունի՝ գրականությունը, երկու Աստծո դատեսել, նշանակում է երկուսին էլ խաբել, դատասխանում է՝ «Քո ներսում կուռք ունես (այսինքն՝ երկրորդ Աստվածը), որի առջեւ աղաղակելով զոհաբերություն ես անում»: Ո՞րն է իմ միջի կուռքը, եւ եթե կա, ինչո՞ւ դետք է բացցնեմ: «Չմեղանում ես, թե խմբավորումների չես մասնակցում»: Ի՞նչ-ու դետք է չմեղանամ, ամոթալի բա՞ն է որեւէ խմբավորման հարելը: «Փորձում ես չմեղանալ, թե մտահոգություններդ ստեղծագործական են»: Չարմանալի կլիներ, եթե ստեղծագործական մտահոգություններ չունենայի: Չարմանալին, այլեւ արտառոցը դրանից զուրկ լինելն է, առավել եւս երբ գրող ես, բանաստեղծ, գրողների միություն ես ղեկավարում:

Նա տրտնջում է, որ չարաչար աշխատանք է կատարում: Գիտեմ, խաղուդար չի ստեղծագործական միությունը գլխավորելը: Այդ չարաչար աշխատանքի դիմաց նա վարձատրվում է, փառքն ու դատիվն էլ վերադիր: Եւ ջանք չէր խնայում դրան հասնելու համար: Ինչո՞ւ է տրտնջում: Համազգայինի դռների եւ ազգանվեր գործունեության մասին է ջերմեռանդ խոսում: Առարկություն չունեմ: Համազգայինի խնդիր ես չեմ շոշափել իմ հոդվածում: Գրողների միության նախագահը, որ նաեւ Համազգայինի նախագահն է, իր մտադատկերների մեջ այդ երկուսին տեսնում է իրար մեջ տարալուծված, դարձած մի մարմին: Սրա հետ է, որ ես չեմ կարող հաշտվել: Ոչ Համազգայինը, ոչ գրողների միությունը շահ չունեն իրար մեջ տարալուծվելուց: Դրանից շահ ունեն միայն փոքրիկ շահամոլները: Դրանից շահ չունեն նաեւ իշխանություններն ու ընդդիմությունը, վերջինիս կողքին ունենալով՝ իշխանության չձգտող, նրանից վեր կանգնած մեկ այլ զորավոր ընդդիմություն:

Գրողների միությունը եթե գտնվեր իր դերում, դատահանած լիներ իր դիրքը, լիներ ինքնուրույն, ամբողջական, լեզուն կարճ չէր լինի, արժանավորաբես կընդվզեր հանրադետության նախագահի անցյալ դեկտեմբերի 28-ի հրամանագրի դեմ, որի հետեւանքով կասեցվեց նաեւ գրողների միության օրգան հանդիսացող բազմամյա ու միակ գրական գեղարվեստական հանդեսի «Նորի» գործունեությունը:

Գրողների միությունը ինքն իրե՞նն է, որ իր հանդեսն իրենը լինի:

Գրողների միությունը ինքը դետք է իր գլխի տերը լինի, իսկ իրենից վեր մեն Աստված:

ԱՆԱՍՏԱՍ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

SARTARABAD Co. LTD
«ՍԱՐԴԱՐԱԲԱԴ» ՍՊԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ է
ԲԵՅՐՈՒԹ
14 օրյա տուրիստական ուղեւորության ուղիղ օդային միջանցքով, առանց հյուրանոցի
ԹԵՀՐԱՆ
7 օրյա տուրիստական ուղեւորության, ավտոբուսով, 4 աստղանի հյուրանոցում, 2 անգամ սնունդ
ԲԵՅՐՈՒԹ
7-օրյա տուրիստական ուղեւորություն ինքնաթիռով: Ուրախ ժամանց, հաճելի հանգիստ միջերկրական ծովի ափին, 4 աստղանի հյուրանոցում, 2 անգամ սնունդ
A STYLE
«ԷՐԵԲՈՒՆԻ» հյուրանոց, 2-րդ մասնաշենք, 327 սենյակ: Հեռ. 565575

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԿՈՎԿԱՍ

Կովկասի նոր Շամիլը գեներալի ուսադիրներով

Զոհար Դուդաևը հայտնվեց Չեչնիայում ճիշտ այն ժամանակ, երբ ողջ Հյուսիսային Կովկասը կարծես թե արդեն ներգրավված էր ինտեգրացիոն գործընթացի մեջ. Լեռնային ժողովուրդների կոնֆեդերացիան վարկաբեկված էր եւ մասնատված. Աբխազիան թե ֆիզիկապես, թե բառյուսես մեկուսացված էր Կաբարդա Բալկարիայում, Հյուսիսային Օսստեղծված իրավիճակում ինչոլիի ներին հաղթակեսորություն էլ վարեր Զոհար Դուդաևը, ակնհայտ է, որ Մոսկվային դուր չէր գալիս: Իսկ դարոն Դուդաևը ի տարբերություն Շամիլի, իսում չէ, նույնիսկ հակառակը խորհրդային գեներալ էր: Բոլորը չէ, որ Չեչնիայում ի սկզբանե կողմ էին գեներալին, այնուամենայնիվ, նրա անձը ոչ միայն հանրաքվեության [illegible] զանգվածությունները: Ինգուշների վկայությամբ «եկան մեր բիգնեսմեններ» (Գրոզնիում բալանված աղրանքներ վաճառվի են հանվում նախ եւ առաջ Ինգուշիայում): Դաշնության զորքում շատ են դասալիքներ, ոմանք փախչում են «բարոյականության նկատառումներով», իսկ մեծ մասը դարգարդես վախից: Վալերի Խասաժուկովի վկայությամբ, «յուրաքանչյուր օր դաշնության զորքերը

սիայում եւ Կարաչաևո Չերքեզիայում իշխանության գլուխ էին եկել բացառապես ռուսամետ ուժեր. Ինգուշիան դարաստրված էր դառնալ «Ազաս առեստի շրջան», բազմազգ Դաղստանը «հանկարծակի» գրկվեց ազգային միասնական ծրագրից: Մինչդեռ «կենցաղային մակարդակներում» վերոհիշյալ իշխանությունների բնակչության հիշողության մեջ դեռեւս բարդ էր միացյալ կոնֆեդերացիայի գաղափարը: Գեներալի բեկնածությունը, որպես Չեչնիայի նախագահ Մոսկվայի համար ցանկալի չէր: Այնուամենայնիվ Դուդաևը ընտրվեց նախագահ. ինչը եւ արձանագրվեց Մոսկվայի կողմից իբրեւ «չեչենների հերթական մարտահրավեր»: Սակայն ՌԴ կառավարությունն ամենեւին չէր ձգտում դատերազմի. դա թե բարոյական եւ թե նյութական չափազանց «բանկ հաճույք էր»: Փոխարենը ՌԴ կառավարությունը հանձնարարեց Լեռնային կոնֆեդերացիան, ստեղծված իրավիճակում ինչոլիի ներին հաղթակեսորություն էլ վարեր Զոհար Դուդաևը, ակնհայտ է, որ Մոսկվային դուր չէր գալիս: Իսկ դարոն Դուդաևը ի տարբերություն Շամիլի, իսում չէ, նույնիսկ հակառակը խորհրդային գեներալ էր: Բոլորը չէ, որ Չեչնիայում ի սկզբանե կողմ էին գեներալին, այնուամենայնիվ, նրա անձը [illegible] ոչ միայն հանրաքվեության [illegible] զանգվածությունները: Ինգուշների վկայությամբ «եկան մեր բիգնեսմեններ» (Գրոզնիում բալանված աղրանքներ վաճառվի են հանվում նախ եւ առաջ Ինգուշիայում): Դաշնության զորքում շատ են դասալիքներ, ոմանք փախչում են «բարոյականության նկատառումներով», իսկ մեծ մասը դարգարդես վախից: Վալերի Խասաժուկովի վկայությամբ, «յուրաքանչյուր օր դաշնության զորքերը

կորցնում են առնվազն 50 զինվոր»: Լեռնային կոնֆեդերացիայի նախագահի նախկին տեղակալ, ռազմական խորհրդատու Ռուսլանի հավաստմամբ, «վերածնված կոնֆեդերացիան դարերաբար կազմակերպում է զինակոչ, այն էլ ողջ տարածաշրջանով»:

Նվաճողական բնույթի դատերազմը չի ավարտվում: Պատերազմի ընթացքը երբ բաժանենք փուլերի, առա դրանք երկուսն են առաջինը, երբ ռազմական գործողությունների հորձանուտում ներգրավված էին սոսկ Դուդաևի բանակը եւ դաշնակցության զորքերը (մինչեւ Գրոզնիի գրավումը) եւ երկրորդ, երբ ռուսների դեմ դայքարը մղեց կրելն նաեւ վրեժխնդրական (համաչեչենական) բնույթ: Վերջինս, ի դեղ, արեւմտյան որոշ դիտորդների կարծիքով ծրագրված էր ռուս հրամանատարների կողմից. «որեւէ լուրջ հաջողություններ չհասնելով, հանդիսանալով դարձյալ դարձի դարձ, դարձի դարձ, դարձի դարձ,

ԱԶԳ

Մշակույթ

Տիկնիկների աշխարհը մեր աշխարհի մանրակերտն է

Երեկ, Հայաստանի ժողովրդական արվեստի պետական թանգարանում բացվեց «Տիկնիկների աշխարհը» ցուցահանդեսը, որտեղ ներկայացված են ժողովրդական եւ պրոֆեսիոնալ 15 տիկնիկագործ վարպետների աշխատանքներ: Ցուցահանդեսին մասնակցում էին Քանաքեռավանի արվեստի դպրոցի, Խորհրդային շրջանի հայորդյաց տան եւ Շենգավիթի պատանեկության ստեղծագործական կենտրոնի սաները: Ցուցադրության մաս են կազմում նաեւ թանգարանի ֆոնդերում պահվող մի շարք տիկնիկներ, զորգեր, կարպետներ, տարազներ, նաեւ նկարներ:

շրջանակներում «կառուցված» մուլտֆիլմային երեւակայությունն աշխարհն անմիջապես առանձնանում է մեծերի ստեղծածից: Մարիամ Խաչատրյանի ու մյուս դպրոցական ստեղծագործողների տիկնիկները փափուկ են, հիմնական հումքը կտորն է, մորին, թելը: Եղիզավետա Գրիգորյանի, Հայկուհի Հովակիմյանի, Անահիտ Առաքելյանի ազգագրական տիկնիկները հայկական հին կարպետի ֆոնի վրա հետաքրքիր են դիտվում: Այս շարքում կան նաեւ կավից պատրաստված տիկնիկներ: Հատկապես տիկնիկների այս խիստ խումբը դիտելուց հետո, հայկական տարազի տարբեր զարդանախշերն ու այլնայլ պահպանված մանրամասներ են հիմք տալիս ցուցահանդեսում ներկա գեղանացի ազգագրագետ Յուրգեն Գիսվերին կարծիք հայտնելու, թե ցուցահանդեսը ճշմարիտ ուրվագծում է հայկական արվեստի երիտասարդ զանազանությունը, յուրովի պատմում հայկական կենցաղի մասին:

Հայաստանում եւ նրա սահմաններից դուրս հայտնի են Մարի Երկաթի եւ Սաթենիկ Թովմասյանի տիկնիկները: Տարիներ առաջ, բազմաթիվ անհատական ցուցահանդեսներով երեւանցիներիս հիշողության մեջ ներկա այդ տիկնիկներից մի քանիսը ներկայացված են եւ այս հավաքական ցուցահանդեսում: Գունեղ զգեստների, շարժումների, դեմքի խոսուն արտահայտիչ «հայացքի» մեջ տիկնիկ անշարժությունը տեղավորվո՞ւմ է: Ցուցահանդեսում շատ երեխաներ կային, որոնք, երեւի ինչ-որ տեղ հոգնած իրենց շատ խաղացած տիկնիկներից ու խաղալիքներից ավելի շատ կանգնում էին ու «լրջորեն» նայում մեծերի ստեղծագործություններին: Ու եթե Մարի Երկաթի ու Սաթենիկ Թովմասյանի, Սահակ Սահակյանի, Գագիկ Փխրիկ Սարգսյանի տիկնիկներով խաղալ չի կարելի (օգտագործված նյութերը փայտ, պենոպլաստ եւ այլն), ապա Սիփանի, Ժաննա Սարգսյանի, Մարիամ Խաչատրյանի, Նուրի-Նուրի ծիսական տիկնիկներն ուսումնասիրել է հատկապես Ղարաբաղի եւ Վանի դեկորատիվ-կիրառական արվեստը: Պատահական չէ, որ նրա Նուրի-Նուրի տիկնիկների մոտ երեխաներն ու մեծերը երկար էին կանգնում: «Նուրի-Նուրին բալիման է ցանկություն է կատարում, անձրեւի տիկնիկ լինելուց բացի (բանահյուսության մեջ հայտնի է Նուրի-Նուրի, անձրեւ բեր) նաեւ Ամանորի գիշերը շրջում է երեխաների հետ ու երդիկից կախված խուրջինի մեջ չիր-չամիչ-ընկույզ-գաթայի տեղ չի լինում: Նուրին կախում են պատից, ուզածդ ժամանակ կարող ես խաղալ, լվանալ: Ֆրանսիայից մի կին Վերնիսաժից իմ Նուրին գնելու հաջորդ տարին եկավ երկար տարազի, նաեւ հին հայոց զորահանդեսի մանրամասներ: Փայտից տիկնիկների այս շարքը լրացնում են նաեւ Սահակ Սահակյանի տարաչափ տիկնիկները:

Ցուցահանդեսում ամենատարբեր տիկնիկների մեջ մեզ ծանոթ «դեմքեր» էլ կան Դոն Կիխոտ, Մանչո Պանսա, Շարլ Շապլին: Այս մարիոնետների, նաեւ մյուս բատերական տիկնիկների հեղինակ Անահիտ Առաքելյանն աշխատում է Թումանյան տիկնիկային բատրոնում: Թատերական տիկնիկների կողքին նրանը ազգագրական տիկնիկներ է ստեղծում:

Շեմ կարող ասել, ցուցահանդեսում ավելի շատ մեծեր էին ներկա, թե մանրեր: Բայց մի բան խիստ տեսանելի էր բոլորս նույն աշխարհում նույն աշխարհից էին:

ԼՈՒԻԶԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Գիտական նստաշրջան՝ նվիրված Լեւոն Շանթին

Լեւոն Շանթի կյանքին ու ստեղծագործությանը վերաբերող բոլոր աշխատություններում եւ տեղեկատուներում նրա ծննդյան տարեթիվը, առանց ամսի ու ամսաթվի հիշատակության, համարվում է 1869 թ: Սակայն Հայաստանի գրողների միությունն ու ՀՀ ԳԱԱ Մ. Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտը, նկատի ունենալով Շանթի գրականագետ Գրիգոր Շահինյանին արած այն հայտարարությունը, որ ինքը ծնվել է 1870 ին, հունիսի 8 ին հրավիրեցին գիտական նստաշրջան՝ նվիրված գրողի ծննդյան 125 ամյակին:

Պոլսում ծնված Շանթը սովորել է Սկյուտարի եւ Էջմիածնի Գեւորգյան ճեմարաններում: Յոթ տարի ուսանել է Գերմանիայի Լայպցիգ, Բեռլին, Մյունխեն քաղաքների համալսարաններում, հետեւել մանկավարժության, հոգեբանության եւ գրականության դասընթացներին: Բնածին տաղանդի եւ ստացած հիմնավոր կրթության շնորհիվ բանաստեղծ ու [illegible] գիր ու մանկավարժ Լեւոն Շանթը դարձավ իր ժամանակի գրական ու հասարակական [illegible]անքի կենտրոնական դեմքը, իր [illegible]ով կամրջեց արեւելահայ եւ [illegible]տահայ գրական լեզուները: Գրեց բանաստեղծություններ ու վեպեր, պիեսներ ու մանկական վարժական երկեր, հարստացրեց ազգային գրականությունն ու բատրոնները հի խաղացանկը:

Նստաշրջանը բացեց գրականության ինստիտուտի տնօրեն Էդիլաղ Զրաբյանը: Նա մասնավորապես ասաց, որ ինստիտուտը անհրաժեշտ գործ է արել՝ հրատարակության է պատրաստել Շանթի երկերի 10 հատորյակի 5 հատորը:

Գրողի «Հոգիները ծարավի են» վեպի վերլուծությամբ հանդես եկավ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Սերգեյ Սահինյանը: Բանասիրական գիտությունների դոկտոր Ազատ Եղիազարյանի ելույթը նվիրված էր «Հին աստվածների» վերընթերցմանը: Շանթի մյուս ստեղծագործությունների մասին հետաքրքիր զեկուցումներ կարդացին բանասիրական գիտությունների թեկնածու Հ. Քենդերյանը, Գ. Հակոբյանը, Ա. Մանուկյանը:

Արվեստի ինստիտուտի տնօրեն Լ. Հախվերդյանը հիմնավորելով նստաշրջանի կարեւորությունը նշեց նաեւ, թե մեր բատրոնները հաճախ գերվելով օտար հեղինակների պիեսներով, մոռանում են հայ դրամատուրգներին, մասնավորապես Շանթին, որը դեռեւս իր արժանի տեղը չի գտել մեր հասարակական գիտակցության եւ բատերագիտական գրականության մեջ:

Նստաշրջանի վերջում մասնակիցները Վահրամ Փափազյանի արտասանությամբ ունկնդրեցին «Հին աստվածներ» դրամայի «Իքեմ, իքեմ, երազներ» յատիաձո հատվածը:

ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՎՀԱՆՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Մի հպում՝ ու քարացած աշխարհը կշարժվի

Բացվեց արշանագործ Բենիկ Պետրոսյանի անհատական ցուցահանդեսը

Նա հինավուրց ժամանակներից է հրաշքով փրկվել ու այդ ժամանակների ոգիմը մեզ համար հունցել բրոնզից, կերտել քարից ու պողպատից: Հերոսության, տխրության, փոքրիկ ու մեծ ողբերգության, մեծ սպասումի, մեծ սիրո ու հրաշքի կանգ առած վայրկյաններ են նրա փոքրիկ արձանները, որոնք շրջել են մեծ աշխարհի տարբեր անկյուններում՝ Ճապոնիայում, Ամերիկայում, Լեհաստանում, Կանադայում, Սիրիայում...

Երեկ, Նկարչի տանը բացվեց Բենիկ Պետրոսյանի՝ երեւանում չորրորդ անհատական ցուցահանդեսը:

Արձանագործը կրթություն է ստացել սկզբում Թբիլիսիի ուսումնարանում, այնուհետ՝ գեղարվեստաթատերական ինստիտուտում:

Այս ցուցահանդեսում ներկայացված են նրա՝ վերջին 5-6 տարվա 100 ից ավելի աշխատանքները, որոնք Ադամ-Եվայից մինչեւ այսօրվա մարդուն հատուկ՝ արտահայտչածեւը չփոխած, զգացմունքներ են արտահայտում. «Սպասում», «Սեր», «Բախտի անիվ», «Մայրություն», «Փառքի աթոռ», «Էրոտիկա»... Մարդիկ ու իրերը՝ պարզ, նուրբ, հասկանալի, բնական, այնպես, ինչպես կան: Թվում է՝ մի հպում, ու կշարժվեն, կենչեն:

Հայաստանի լավագույն քանդակագործներից է Բենիկ Պետրոսյանը, պատկառելի տարիք եւ փորձ ունի, բայց էլի աշխարհին նայում է իբրեւ մի մանուկ՝ մաքուր ու անբասիր:

ՄԵՏԱՔՍԱ ՂԵՎՈՆԴՅԱՆ

ԻՍՐԱՅԵԼ

Վագների «սկանդալը»

«Հրեաներից շատերն այն կարծիքն են հայտնել, որ գերմանացի կոմպոզիտոր Վագները (մահացած 1883 ին) 1942 ին դեռեւս ապրում էր Բեռլինում». Դանիել Բարենբոիմի այս սուր հարցադրումը վերջ չի դնի բանավեճին: Հայտարարելով Թել Ավիվի Ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը գերմանացի կոմպոզիտորի ստեղծագործությունների կատարմամբ ղեկավարելու իր մտադրության մասին՝ Բարենբոիմը կարող է հոդարանալ զայրույթի ճիշը մեղմելու համար:

Նվագախմբի նշանավոր ղեկավարը, որն արդեն ձեռք է բերել Բեյրութի փառատոնի փայտիկը, կարծում է, որ պետք է արագորեն զտել Վագների երաժշտությունը այն հնչողությունից, որով կատարվել է III Ռայխի ժամանակ: Այդպիսին չէ, սակայն, մյուս հրեաների կարծիքը, որոնց համար Վագները երբեք չի կիսել այն տառապանքները, որ իրենք կրել են: Նրանք նկատել են տալիս, որ վագներյան երաժշտությունը ոչ միայն ծառայել է որպես էսթետիկական հենարան նացիստական գաղափարախոսության համար, այլեւ, կոմպոզիտորը եղել է այդ գաղափարախոսության համոզված հետեւորդը: Վագների ստեղծագործությունները հրեայացությամբ են շղարշված. նա հեղինակն է մի պամֆլետի՝ «Հրեությունը երաժշտության մեջ», որտեղ ամբաստանում է հրեաներին: Այս ստեղծագործությունը Վագների անդուլ արհամարհանքի արտայոլումն էր, որ նա սերմանում էր ընդդեմ Մենդելսոնի եւ Մեյերբերի: Գերմանական իդեալը՝ ցեղը վերածնելու ընդունակ մարտիկի միքը, արտահայտված «Խարդախը», «Տետրալոգիա» ստեղծագործություններում, լայնորեն վերականգնվեց նացիստական ռեժիմի կողմից: Իրականում, բանավեճը նոր չէ: 1981 ին Վագների ստեղծագործությունների առաջին ծրագրավորումն ավարտվեց աղմուկ-աղաղակով՝ Թել Ավիվում տրված համերգի ժամանակ:

«Վագներ» երեւույթը բոլոր տեսանկյունից վերամարմնավորում էր, որը պատերազմից հետո հարվածում էր այն ամենին՝ ինչը գերմանական էր: Այսօր Իսրայելում գրեթե ոչ ոք չի մոռանում գերմանական արտադրության ավտոմեքենա գնելիս կամ նույնիսկ Գերմանիա ուղեւորվելիս: Որոշ արգելքներ դեռեւս կան. Լուի Ֆերդինանդ Սելինը երբեք չի բարգմանվել հրեերեն: Դրա փոխարեն կարելի է գտնել Սելինի գրքերը Ֆրանսերենով Իսրայելի բոլոր մեծ գրադարաններում... իսկ Վագների ստեղծագործությունները երկրի բոլոր երաժշտական խանութներում»:

Մ. Պ.

ԿՈՍՏԻՆԵՍՏԱ

«ԱԷՐՈՖԼՈՏ» ավիաընկերության առաջին պաշտոնական գործակալը Հայաստանում

- Շուրջօրյա ինֆորմացիա կատարվող չվերթների մասին
- Երեւան քաղաքի սահմաններում տոմսերի առաքման կազմակերպում (տուն, գրասենյակ, ներկայացուցչություն)
- Տոմսերի փոխանակում եւ ետ ընդունում առանց դրամական կորուստի

«ԱԷՐՈՖԼՈՏ» ավիաընկերության տոմսերի վաճառք բոլոր չվերթների համար ամենամատչելի գներով

Հասցե՝ ք. Երեւան, Աբովյան 1/3
(«Մանկական աշխարհ» հանրախանութի մոտ)
հեռ. 53-05-69, 58-27-26, 56-45-82

digitised by A.R.A.R.@

ԱՋԳ

Մարզական

ՍՐԱՐԱՍ ՅԱ

– Մակեդոնիայի հավաքականի հետ խաղում դատելով ունչտի գնացիկ գոլի հեղինակ, դու մար հայկական ֆուտբոլի դասմությունում որոնես դաբտոնական խաղերում Հայաստանի գլխավոր թիմի առաջին գոլի հեղինակ: Ի՞նչ զգացմունքներ ունեիր:

– Երջանիկ էի: Երջանիկ էր նաև ամբողջ թիմը: Հայաստան-Մակեդոնիա խաղից առաջ «Հայ FM» ռադիոկայանը հարցազրույցի հրավիրեց ինձ, Հարություն Աբրահամյանին եւ Աղերին (Առամայիս Տոնոյանին): Ուզիզ եթերում հարցնեցին, թե ո՞վ է լինելու առաջին գոլի հեղինակը: Առամայիսը վստահորեն ասաց Ռազմիկը: Սիրտ վկայում էր: Ես արդեն էի, որ դարձա առաջին գոլի հեղինակ, սակայն ինձ համար կարեւոր գոլ խփելը չէ, այլ հաղթելը: Ես գոլային փոխանցումներից ավելի մեծ հաճույք եմ ստանում: Մակեդոնիայի հետ խաղում Շահգելդյանը հրաշալի խաղաց եւ այնպիսի փոխանցում կատարեց, որ մնում էր միայն հարվածել:

– Առաջին գոլի համար բաներ էին խոստացել: Խաղանական բերքերից մեկը նույնիսկ գրեց, որ կառավարությունն այդ առթիվ դարգեւատրություն է խոստացել:

– Նախապես որոշել էին, որ ով էլ գոլի հեղինակ դառնա, ամբողջ գումարը բաժանենք թիմին: Հայաստանի դարմաններում խոստացածն այնպիսի մեծ գումար էր, որ նման բայլին գնալը իմաստ ուներ: Բայց ոչինչ չտվեցին: Գոնե խոսք չտային: Չի կարելի մարդկանց հուսախաբ անել: Շնորհակալ եմ միայն ՀՀ ֆուտբոլանության փոխնախագահ Գրիգորյանից, որն անձնապես իր կողմից դարգեւատրեց ինձ: Ես զարմանում եմ, որ Խորհրդային խաղին ինչքան գումար խոստացան, նույնը չարեցին Մակեդոնիայի խաղի համար: Ինչո՞ւ նման տարբերություն դեմ է դրվել: Չէ՞ որ Մակեդոնիայի հավաքականը նույնպես դուրս մրցակից չէ: Այդ երկրի հավաքականում խաղում է ԲԿՄԱ-ում իմ թիմակից Մակեդոնկին, որն ինձ խոստովանեց, որ երեւանյան խաղում հաղթանակի համար յուրաքանչյուրին խոստացված էր 5000 դոլար: Ոչ-ոքի համար նրանք հենց հանդիպարանում ստացան 2.5 հազարական դոլար: Ի դեմ, իմանում էաս դրանց էլ. որ ոչ-ոքի արեցին մեզ հետ:

– Առամայիս Տոնոյանը հարցազրույցի ժամանակ ասաց, որ այլ երկրներում հանդես եկող մեր ֆուտբոլիստները չեն ուզում գալ հավաքականի խաղերին:

– Ճիշտ է ասում: Դրսի տղաները կարցնելու էաս բան ունեն: Օրինակ, Խաղանիայի եւ Մակեդոնիայի հետ Հայաստանի հավաքականի խաղերի ընթացքում ԲԿՄԱ-ն առանց ինձ երեք հանդիպում անցկացրեց: Ամենավանգավորն այն է, որ այդպես կարող ես տեղ կորցնել թիմում, առավել եւս, որ ԲԿՄԱ-ում 25 հավատարազոր խաղացողներ կան եւ մրցակցությունը էաս մեծ է: Էլ չեմ ասում, որ ֆինանսապես էաս տուժեցի: Չնայած այս ամենին, երբ հրավիրեն, հաճույքով կգամ հավաքական եւ ինչքան հնարավոր է կօգնեմ: Ցանկացած ֆուտբոլիստի համար մեծ դասիվ է հավաքականում խաղալը: Ես դասրաստ եմ նույնիսկ ձրի խաղալ, բանի որ իմ ֆինանսական վիճակը ԲԿՄԱ-ի շնորհիվ լավացել է: Բայց հաստատես հավաքականի տեղի տղաներին աղրուսի դրամ է դեմ: Առանց շահագրգռվածության գործ չի լինի: Ես ինձ լավ կզգայի, որ հավաքականում էլ փող ստանայի: Բուլղարիայում երբ հարցնում են այդ մասին, ամոթից սխալված խաբում եմ: Բուլղարիայի հավաքականի խաղացողներն էլ միջազգային չափանիշներով էաս գումարներ չեն ստանում, սակայն հաղթանակի համար ամեն մեկը 2-3 հազար դոլար է ստանում:

– ԲԿՄԱ-ն ինչդես է հանդես գալիս առաջնությունում:

– Մեկ տար է մնացել առաջնության ավարտին եւ թիմն աղահովել է 5-րդ տեղը: Սա առաջին դեղմն է, որ 32 տարվա ընթացքում ԲԿՄԱ-ն գավաթակիր կամ մրցանակակիր չի դառնում, որդեսզի մասնակցի Եվրոդական մրցաշարերից մեկին: Սակայն ԲԿՄԱ-ն մասնակցելու է Եվրոդական մեկ այլ մրցաշարի «Ինտերտոտոյի» խաղարկությանը: Աղեն հայտնի են մրցակիցները «Գրոնինգենը» (Հոլանդիա), «Վարեհեմը» (Բելգիա) եւ մեկական թիմեր Ռումինիայից ու Չեխիայից: Հունիսի 24-ին մեր առաջին հանդիպումն է:

– ԲԿՄԱ-ի ղեկավարները գո՞հ են հեգնից:

– Դարձում եմ, այո: Մամուլն էլ դրական գնահատական է տալիս իմ կատարներին: Բուլղարական բերքերը ոգեւորությամբ եւ մանրամասն գրեցին Մակեդոնիայի հավաքականի դարդասը խփած իմ գոլի մասին: Ընդհանրապես Բուլղարիայում ուշադրությունը ֆուտբոլիստների նկատմամբ էաս մեծ է: Ամենօրյա սպորտային հինգ բերք է տպագրվում, որոնցից երկուսը զուտ ֆուտբոլային:

– Նյութական վիճակդ ինչդեսի՞ն է:

– Աղանիվված եմ բնակարանով, մեքենայով, աշխատավարձս ինձ գոհացնում է: Հաղթանակի համար յուրաքանչյուրս միջինը ստանում ենք 500 դոլար: Բայց կան նաեւ խաղեր, երբ դարգեւատրության չափը հասնում է 2000 դոլարի: ԲԿՄԱ-ն Բուլղարիայի միակ թիմն է, որ ֆինանսական խնդիրներ չունի: Այստեղ հանդես են եկել եվրոդական մեծ ճանաչում ստացած այնպիսի ֆուտբոլիստներ, ինչպիսիք են Ստոյչկովը, Կոստադինովը, Պենեւը, Լեչկովը եւ արիշները:

– Ձեր թիմը ի՞նչ ոճով է խաղում:

– Միայն հարձակողական: Նույնիսկ ամենաուժեղ թիմերի հետ մեր նդատակը գոլ խփելն է:

– Իսկ ինչո՞ւ մեր հավաքականն ակտիվ ոճով չի խաղում:

– Իրոք, դա ճշմարտություն է: Մենք դեմ է հարձակողական ոճի ֆուտբոլ խաղանք, որ հաջողության հասնենք: Համոզված եմ, որ այս թիմով կարող ենք դա անել: Ունենք այնպիսի դաբտոնություններ, որոնք կարող են նույնիսկ երեք հոգով խաղալ: Հավաքականի խաղացողների կեսից ավելին դեմ է դրսից լինի: Օրինակ, Բուլղարիայի հավաքականում 11 ֆուտբոլիստներից դրբ լեգիոներներ են: Ճիշտ է, հիմա մենք փորձ չունենք, թիմը նոր է, սակայն նաեւ բնավորության հարց է: Օրինակ, ինձ համար նշանակություն չունի, թե ում հետ ենք խաղում Իսպանիայի թե Բելգիայի: Բացի այդ մեր թիմում հիմա առաջատար չկա: Հուսով եմ, որ շուտով կլինի:

– Ովքե՞ր կարող են հավակնել այդ դերին:

– Դարդասապահներից աղեն առաջատար ունենք Հարություն Աբրահամյանը, որը Խաղանիա-Հայաստան խաղի ժամանակ բազմաթիվ անգամ փրկեց մեր թիմին: Պաշտպանությունում Առամայիս Տոնոյանն է, կիսապաշտպանությունում Արթուր Պետրոսյանը, Համլետ Մխիթարյանը, հարձակման գծում Շահգելդյանը: Հավաքականը դեսական հովանավորություն դեմ է ունենա: Հարցերը դեմ է լուծվեն միջազգային մակարդակով:

– Ո՞ւմ կուզենայիր տեսնել հավաքականում:

– Չնայած տարիքին, Աշոտ Խաչատրյանը հավաքականին էաս է դեմ: Նա մեծ փորձ ունի եւ իսկական դրոֆեսիոնալ է: Արտաշես Ադամյանը էաս լավ է հանդես գալիս Բուլղարիայում: Նրան հիմա էաս թիմեր են ուզում հրավիրել: Իմ կարծիքով, այսօր նա եթե մեր հավաքականում որեւէ մեկից թույլ է, արդա տասից ուժեղ է:

– «Արարատի» հետ կաղերդ դահդանվա՞ւմ են:

– Այո: Ակումբը հետաքրքրվում է իմ գործերով: Երբեմ վերադառնալու լինեմ, անդայման կխաղամ «Արարատում»:

– Կարո՞ղ ես համեմատել ԲԿՄԱ եւ «Արարատ» ակումբները:

– Դա նույնն է, որ ԲԿՄԱ-ն համեմատես «Բարսելոնի» հետ: Ճիշտ է, «Արարատ» ակումբը եւ թիմը Հայաստանում մրցակցությունից դուրս են, սակայն այսօր չենք կարող համեմատվել Բուլղարիայի հետ, որտեղ ֆուտբոլիսն ամեն ինչով աղահովված է եւ միակ մտահոգությունը խաղալն է:

– Ովքե՞ր են սիրածդ ֆուտբոլիստները:

– Համաշխարհային ֆուտբոլում Շեւչենկոյը, Մարադոնան, Ռոմարիոն, մեր ֆուտբոլում Խաչեն Հովհաննիսյանը: Ներկա սերնդից ինձ դուր են գալիս Հարություն Աբրահամյանն ու Առամայիս Տոնոյանը:

– Աղջիկ ունե՞ս այժիդ առաջ:

– Ընտրած չունեմ, սակայն նդատակ ունեմ ամուսնանալու:

ՍՈՓԻԱ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Ռազմիկ Գրիգորյանը կարճ ժամանակում արժանանալով մասնագետների ուշադրությանը, դարձել է հանրաճանաչություն առաջատար ֆուտբոլիստներից մեկը: Անցյալ տարի ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության ԲԿՄԱ (Սոֆիա)-«Արարատ» երկու հանդիպումների ժամանակ տղավորիչ ելույթների համար նրան հրավիրեց Բուլղարիայի առաջատար թիմերից մեկը՝ նույն ԲԿՄԱ-ն: Ռազմիկ Գրիգորյանն ակտիվ ոճի կիսապաշտպան է եւ սիրում է մասնակցել գրոհներին: Տիրապետում է ուժեղ հարվածների, ֆիզիկապես ուժեղ է, տեխնիկապես զարգաց: Նա իր խաղառճով նմանվում է անգլիացի հանրահայտ ֆուտբոլիստ Գասկոյնին:

Ներկայացնում ենք ՀՀ հավաքականի խաղացողներին

Ռազմիկ Գրիգորյան

Ծնվել է 1971-ի հոկտեմբերի 11-ին Երեւանում: Առաջին մարզիչը եղել է «Արարատի» նախկին խաղացող, պորտի վարպետ Ռազիկ Ավանեսյանը: 16 տարեկանից, 1987-ին ընդգրկվել է «Արարատի» կազմում, որը մասնակցում էր ԽՍՀՄ առաջնություններին: ՀՀ առաջնությունում անցկացրել է 67 խաղ, խփել 31 գնդակ, ՀՀ հավաքականում 7 խաղ, մեկ գնդակ: 1994 թ. հոկտեմբերի 27-ից խաղում է Սոֆիայի ԲԿՄԱ թիմում: Անցյալ մրցաշրջանի վերջում անցկացրել է հինգ խաղ, իսկ այս տարի մասնակցել է ԲԿՄԱ-ի 15 հանդիպումներից 11-ին, խփել չորս գնդակ:

– Ռազմիկ, Սիրտ վկայում էր: Ես արդեն էի, որ դարձա առաջին գոլի հեղինակ, սակայն ինձ համար կարեւոր գոլ խփելը չէ, այլ հաղթելը: Ես գոլային փոխանցումներից ավելի մեծ հաճույք եմ ստանում: Մակեդոնիայի հետ խաղում Շահգելդյանը հրաշալի խաղաց եւ այնպիսի փոխանցում կատարեց, որ մնում էր միայն հարվածել:

– Առաջին գոլի համար էաս բաներ էին խոստացել: Խաղանական բերքերից մեկը նույնիսկ գրեց, որ կառավարությունն այդ առթիվ դարգեւատրություն է խոստացել:

– Նախապես որոշել էինք, որ ով էլ գոլի հեղինակ դառնա, ամբողջ գումարը բաժանենք թիմին: Հայաստանի դարմաններում խոստացածն այնպիսի մեծ գումար էր, որ նման բայլին գնալը իմաստ ուներ: Բայց ոչինչ չտվեցին: Գոնե խոսք չտային: Չի կարելի մարդկանց հուսախաբ անել: Շնորհակալ եմ միայն ՀՀ ֆուտբոլանության փոխնախագահ Գրիգորյանից, որն անձնապես իր կողմից դարգեւատրեց ինձ: Ես զարմանում եմ, որ Խորհրդային խաղին ինչքան գումար խոստացան, նույնը չարեցին Մակեդոնիայի խաղի համար: Ինչո՞ւ նման տարբերություն դեմ է դրվեր: Չէ՞ որ Մակեդոնիայի հավաքականը նույնպես դուրս մրցակից չէ: Այդ երկրի հավաքականում խաղում է ԲԿՄԱ-ում իմ թիմակից Մակեդոնկին, որն ինձ խոստովանեց, որ երեւանյան խաղում հաղթանակի համար յուրաքանչյուրին խոստացված էր 5000 դոլար: Ոչ-ոքի համար նրանք հենց հանդիպարանում ստացան 2.5 հազարական դոլար: Ի դեմ, իմանում էաս արդեն էինք, որ ոչ-ոքի արեցին մեզ հետ:

– Առամայիս Տոնոյանը հարցազրույցի ժամանակ ասաց, որ այլ երկրներում հանդես եկող մեր ֆուտբոլիստները չեն ուզում գալ հավաքականի խաղերին:

– Ճիշտ է ասում: Դրսի տղաները կորցնելու էաս բան ունեն: Օրինակ, Բուլղարիայի միակ թիմն է, որ ֆինանսական խնդիրներ չունի: Այստեղ հանդես են եկել եվրոդական մեծ ճանաչում ստացած այնպիսի ֆուտբոլիստներ, ինչպիսիք են Ստոյչկովը, Կոստադինովը, Պենեւը, Լեչկովը եւ արիշները:

– Ձեր թիմը ի՞նչ ոճով է խաղում:

– Միայն հարձակողական: Նույնիսկ ամենաուժեղ թիմերի հետ մեր նդատակը գոլ խփելն է:

– Իսկ ինչո՞ւ մեր հավաքականն ակտիվ ոճով չի խաղում:

– Իրոք, դա ճշմարտություն է: Մենք դեմ է հարձակողական ոճի ֆուտբոլ խաղանք, որ հաջողության հասնենք: Համոզված եմ, որ այս թիմով կարող ենք դա անել: Ունենք այնպիսի դաբտոնություններ, որոնք կարող են նույնիսկ երեք հոգով խաղալ: Հավաքականի խաղացողների կեսից ավելին դեմ է դրսից լինի: Օրինակ, Բուլղարիայի հավաքականում 11 ֆուտբոլիստներից դրբ լեգիոներներ են: Ճիշտ է, հիմա մենք փորձ չունենք, թիմը նոր է, սակայն նաեւ բնավորության հարց է: Օրինակ, ինձ համար նշանակություն չունի, թե ում հետ ենք խաղում Իսպանիայի թե Բելգիայի: Բացի այդ մեր թիմում հիմա առաջատար չկա: Հուսով եմ, որ շուտով կլինի:

– Ովքե՞ր կարող են հավակնել այդ դերին:

– Դարդասապահներից աղեն առաջատար ունենք Հարություն Աբրահամյանը, որը Խաղանիա-Հայաստան խաղի ժամանակ բազմաթիվ անգամ փրկեց մեր թիմին: Պաշտպանությունում Առամայիս Տոնոյանն է, կիսապաշտպանությունում Արթուր Պետրոսյանը, Համլետ Մխիթարյանը, հարձակման գծում Շահգելդյանը: Հավաքականը դեսական հովանավորություն դեմ է ունենա: Հարցերը դեմ է լուծվեն միջազգային մակարդակով:

– Ո՞ւմ կուզենայիր տեսնել հավաքականում:

– Չնայած տարիքին, Աշոտ Խաչատրյանը հավաքականին էաս է դեմ: Նա մեծ փորձ ունի եւ իսկական դրոֆեսիոնալ է: Արտաշես Ադամյանը էաս լավ է հանդես գալիս Բուլղարիայում: Նրան հիմա էաս թիմեր են ուզում հրավիրել: Իմ կարծիքով, այսօր նա եթե մեր հավաքականում որեւէ մեկից թույլ է, արդա տասից ուժեղ է:

– «Արարատի» հետ կաղերդ դահդանվա՞ւմ են:

– Այո: Ակումբը հետաքրքրվում է իմ գործերով: Երբեմ վերադառնալու լինեմ, անդայման կխաղամ «Արարատում»:

– Կարո՞ղ ես համեմատել ԲԿՄԱ եւ «Արարատ» ակումբները:

– Դա նույնն է, որ ԲԿՄԱ-ն համեմատես «Բարսելոնի» հետ: Ճիշտ է, «Արարատ» ակումբը եւ թիմը Հայաստանում մրցակցությունից դուրս են, սակայն այսօր չենք կարող համեմատվել Բուլղարիայի հետ, որտեղ ֆուտբոլիսն ամեն ինչով աղահովված է եւ միակ մտահոգությունը խաղալն է:

– Ովքե՞ր են սիրածդ ֆուտբոլիստները:

– Համաշխարհային ֆուտբոլում Շեւչենկոյը, Մարադոնան, Ռոմարիոն, մեր ֆուտբոլում Խաչեն Հովհաննիսյանը: Ներկա սերնդից ինձ դուր են գալիս Հարություն Աբրահամյանն ու Առամայիս Տոնոյանը:

– Աղջիկ ունե՞ս այժիդ առաջ:

– Ընտրած չունեմ, սակայն նդատակ ունեմ ամուսնանալու:

ՍՈՓԻԱ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ԽՈՍԱՆԿԱԲ

Առաջինը «Հյուստոնի» օգտին

ԱՄՆ-ի դրոֆեսիոնալ բասկետբոլի առաջնությունում սկսվեցին եզրափակիչ սերիայի հանդիպումները «Հյուստոն ռոկետսի» եւ «Օլանդոյի» միջեւ: Տեղե կացնենք, որ NBA-ի չեմդիոնին որոշելու համար նախատեսված է յոթ հանդիպում: Ով առաջինը չորս հաղթանակ տանի, նա էլ կդառնա մրցաշարի հաղթող: Առաջին մրցավեճն ավարտվեց ներկայիս չեմդիոն «Հյուստոն ռոկետսի» հաղթանակով՝ 1 միավորի տարբերությամբ: «Հյուստոնի» կազմում հանդես է գալիս նախորդ առաջնության ամենաարժեքավոր բասկետբոլիստը՝ Հաֆիզ Ալաջուվոն, որի հասակն է 218 սմ եւ որը ցուցադրում է արագ եւ արդյունավետ խաղ: «Օլանդոյին» գլխավորում է NBA-ի մեկ այլ գերաստղ՝ Շաքիլ Օ'Նիլը: Մի բասկետբոլիստ, որը Կանադայում տեղի ունեցած աշխարհի անցյալ տարվա առաջնությունում ճանաչվեց լավագույնը:

Աշխարհի նոր ռեկորդ

Հոռմում տեղի ունեցած բեբեռ ալեբիկայի «Մեծ մրցանակի» ծրագրով մի ջազգային մրցաշարում 5000 մ վազքաշարածությունն անցնելով 12 րոպե 55,30 վայրկյանում՝ Ֆենիցի հանրահայտ վազորդ Սոսեռ Կիսսաուինին 4,36 վայրկյանով բարելավեց աշխարհի նախկին ռեկորդը, որը պատկանում էր Հայլի Գեբիսելասիին (Եթովպիա): Ուշագրավ է, որ նույն մրցաշարածությունում աշխարհի նախկին ռեկորդը գերազանցեց նաեւ երկրորդ տեղը գրաված Ֆենիցի մեկ այլ բեբեռաստեր՝ Դանիել Կոմմենան:

Ֆուտբոլային խաղաղաշտում՝ կանայք

Շվեդիայում տեղի է ունենում ֆուտբոլի կանանց աշխարհի հերթական առաջնությունը: Մասնագետները հաղթողի գլխավոր հավակնորդ են համարում Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների հավաքականին: Առայժմ ընթանում են խմբային հանդիպումները: ԱՄՆ-ի հավաքականը 2-0 հաշվով հաղթել է Գերմանիայի թիմին: Նույն արդյունքն է գրանցվել Նորվեգիա-Անգլիա մրցավեճում: Հաջողությունն ուղեկցել է սկանդինավցիներին: Չինաստանի հավաքականը 4-2 հաշվով առավելության է հասել Ավստրալիայի թիմի նկատմամբ, իսկ Կանադա-Նիգերիա հանդիպումն ավարտվել է ոչ-ոքի՝ 3-3:

ՈՒԵՖԱ-ն հրաժարակեց գործակիցները

Ֆուտբոլի եվրոդական ասոցիացիան հրաժարակեց իր կազմի մեջ մտնող երկրների գործակիցները, որոնց արդյունքով տեղեր են հատկացվում ՈՒԵՖԱ-ի մրցաշարում: Ընդ որում, գործակիցները հաշվվում են երկրների թիմերի միջազգային դաբտոնական խաղերի 5 տարվա արդյունքներով: Ամենաբարձր գործակիցներն ունեն ֆուտբոլային այնպիսի երկրներ, ինչպիսիք են Իտալիան, Ֆրանսիան եւ Գերմանիան: Այս երկրները իրավունք ունեն ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի հերթական խաղարկությունում հայտավորել չորսական թիմ: Երեք թիմ է ներկայացնելու Ռուսաստանը: Հայաստանին հատկացված է մեկ տեղ եւ այն էլ չեմդիոնին՝ Գյումրիի «Շիրակին», որը դայքարը դեմ է սկսի նախնական փուլից:

ՈՌԼԱՆ ՏԱՐՈՍ

Սանչե՞սը, թե՞ Գրաֆը

Ավարտվում է Ֆրանսիայի բաց առաջնությունը: Կանանց մրցաշրջանում արդեն հայտնի են դարձել եզրափակիչի մասնակիցները: Այդ դասվին արժանացել են համաշխարհային դասակարգմամբ առաջին երկու տեղերը գրավող բենիսիա տուհիները՝ իսդանուհի Արանչա Սանչեսը Վիկարիոն եւ գերմանուհի Շտեֆի Գրաֆը: Վերջինս կորցնելով առաջին տեղը, մեծ ճիգեր է գործադրում այն վերադարձնելու: Նրանց միջեւ հանդիպումը, բացի խոշոր գումարներից, կարեւոր նշանակություն ունի աշխարհում առաջինը կոչվելու: Տղամարդկանց մրցաշարում, բազմաթիվ անակնկալներից հետո, աստղաբեղում մնացել են Եվգենի Կաֆելնիկովը (Ռուսաստան), Թոմաս Մուստերը (Ավստրիա), որոնք նախօրեին կիսաեզրափակիչում վիճարկեցին եզրափակիչի ուղեգիրը եւ ամերիկացի Մայքլ Չանգն ու իսդանացի Սերխիո Բրուգերան:

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ՀԱՏՈՒԿ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ԲԱԺԻՆԸ
կազմակերպում է դասընթաց
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ
թեմայով
Դասախոս՝ Դոկտ. Լուսիկ Դանիելյան
1995 թ. հունիսի 12-28
Երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի, ժ. 18:00-20:00
Հայաստանի Ամերիկյան Համալսարանի
փոքր դահլիճում (հինգերորդ հարկ)
Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40

Դասընթացի մասին. Չնայած դասընթացին կարող են մասնակցել բոլոր ցանկացողները, այն հանդիսանում է *«Լրատվության միջոցները եւ խաղաղական մասնակցությունը խաղաղության ստեղծման գործում»* դասընթացի շարունակությունը, որը անցկացվեց անցյալ տարի աշնանը: Քաղաքական հաղորդակցության ու սումնասիրությունը ներառում է եւ միջոցների եւ նյութերի կառուցվածքներն ու գործընթացները: Ենթադրվում է, որ ժողովրդավարական պետություններում կատարվող ցանկալի խաղաղական, տնտեսական եւ սոցիալական բարեփոխումները կարող են մշակվել եւ իրականացվել միայն հասարակության մասնակցությամբ եւ համաձայնությամբ: Սա հատկապես կարեւոր է Հայաստանի համար, քանի որ այստեղ կատարվող խաղաղական անցումները բարդ են, ցավոտ եւ դժվար հասանելի:

Դասընթացի ընթացքում կքննարկվեն հետեւյալ թեմաները. 1) խաղաղական հաղորդակցության ծեւերը եւ խաղաղական հոսքորություն, 2) համենատական լրատվական համակարգեր, 3) լրատվության միջոցների ազդեցությունը հասարակական կարծիքի եւ վարքագծի վրա, 4) լրատվության միջոցների դերը խաղաղականության ստեղծման գործում, 5) մասնակցություն խաղաղականությանը լրատվության միջոցների օգնությամբ, 6) լրատվության միջոցների զարգացումը Հայաստանում:
Դասախոսությունները կընթանան անգլերեն լեզվով՝ հայերեն համընթաց թարգմանությամբ:
Դասընթացի վճարը՝ 100 դրամ: Նրանք, ովքեր ի վիճակի չեն վճարել այդ գումարը, կարող են դիմել Հատուկ դասընթացների բաժին կրթանդաստ ստանալու:
Լրացուցիչ տեղեկությունների համար խնդրում ենք զանգահարել
27-33-70 կամ 27-16-58:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ՄԵԴԻԱ

Արեւմտյան մամուլը Հայաստանի մասին

Պատերազմ, ատոմակայան, նավթամուղ...

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՀՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՏ: Անցեալ շաբաթվա ընթացքում արտերկրի մամուլի անդադարձներ Հայաստանին սահմանափակվում էին երեք թեմաներով. դարաբաղյան հակամարտություն. Մեծամորի ատոմակայանի վերագործարկում եւ Կասպից ծովից դեպի արեւմուտք գնացող նավթամուղի կառուցման հարց: «Արյո՞ւնոտված Շուշին դարժյալ ադրբեջանա-հայկական խաղաղության համար կոմխնձոր է», «Բոսնն գլոր ընդ մնյում» այսպես է վերնագրել իր հոդվածը Ջոֆրի Ջոնը: «Ավելի քան 240 տարի Շուշի բերդը իշխում է Լեռնային Ղարաբաղի բարձունքների վրա, որտեղ լեռնոտ ստածքի գյուղերի վրա բարձրացած անառիկ ամրոց: Շուշվա դաստմությունը լի է ողբերգականությամբ: Երկու անգամ նրա սալահատակ փողոցներն արյունով են ներկվել: 1920-ին քուրական եւ բաքարական զինվորներն այստեղ հազարավոր հայերի կոտորեցին: Սղանությունների երկրորդ ալիքն այստեղ բարձրացավ 1991-ին եւ 1992-ին, երբ հայկական զորքերը ճակատամարտեցին ադրբեջանական ուժերի դեմ եւ ի վերջո գրավեցին քաղաքը: 1988-ից ի վեր հիմնականում հայերով բնակեցված Լեռնային Ղարաբաղում ընթացող մարտերում 20 հազարից ավելի զոհ է եղել, մեկ միլիոն մարդ փախստական է դարձել: Որոշ քաղաքական դիտորդներ գտնում են, որ մեկ տարի շարունակվող հրադադարը կարող է եւ տեւական լինել, սակայն բանի դեռ ճշված չէ Շուշիի կարգավիճակը, հակամարտությունը ցանկացած պահի կարող է վերսին բռնկվել: Խաղաղության բանակցություններ վտանգվել են Շուշիի համար վեճի պատճառով: Ադրբեջանը պահանջում է քաղաքը վերադարձնել իր հսկողությանը, սակայն նրա պահանջներն ակնհայտորեն մեծժվում են: Սա մեր քաղաքն է եւ մենք պետք է պահենք այն, ասաց Բաքվի Աբրահամյանը, որ 1992-ի Շուշիի գրավումից հետո վերադարձել է այստեղ: Նրա հաստատակամությունն արձագանքում է ամենուր:

Սա հայկական քաղաք է եւ ոչ մի հայ այն չի վերադարձնի, ասաց Արկադի Բարսեղյանը Շուշի վերադարձած եւս մի հայ», գրում է բերքը:

Անդրադառնալով այլ հրադարակումների, «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական ծառայությունն ընդգծում է, որ «Ֆայնանշլ թայմսն» իր հունիսի 7-ի համարի ոչ մեծ հրադարակման մեջ նշել է, թե Ադրբեջանից Թուրքիա գնացող նավթամուղը Հայաստանով անցկացնելու հարցը կախված է Ադրբեջանի ու Հայաստանի միջեւ խաղաղության ձեռքբերումից:

«Էներգիայի աղությունը հայերին մղում է չեռնոբիլյան ռիսկին», այս վերնագրով հոդված է ներկայացրել անգլիական «Ինդիփենդենթ» բերքը: Խոսելով ատոմակայանի հնարավորությունների եւ Հայաստանի էներգետիկ ներուժի մասին, հոդվածագիրն այստեղ վկայակոչում է կայանի տնօրենին, որի խոսքերով, ատոմակայանն անդադարման գործարկվելու է ընթացիկ ամռան եւ դրա համար ամեն ինչ պատրաստ է: «Միաժամանակ Հայաստանի կանանչների միությանն նախագահ Հակոբ Սանասարյանն զգուշացնում է, որ եթե որեւէ բան պատահի, ամեն ինչ ավելի վատ կլինի. քան չեռնոբիլյան աղետն էր»:

Հայաստանի անունն այլ հրադարակումներում բացառապես հիշատակվում է ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության ընտրական փուլի Իսպանիա-Հայաստան հանդիպման առնչությամբ: Արտերկրի մամուլն արձանագրում է իսպանական հավաքականի խիստ համեստ հաղթանակը հայերի նկատմամբ: ■

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառվում է 500 քառ. մետր տարածությամբ հողամաս-այգի Չորաղբյուրի 2-րդ զանգվածում:

Հեռ. 58-18-41

ՀԱՄԱՌՈՏ

Յասեր Արաֆաթը հանուն խաղաղության

Ներկայումս Մերձավոր Արեւելքում իրադրության կայունացման համար ամենագլխավորը «ծեռ բերված համաձայնությունների կենսագործումն է», համոզմունք է հայտնել Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպության գործկոմի նախագահ Յասեր Արաֆաթը: Հինգշաբթի երեկոյան Սի էն էն հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցի ժամանակ նա նաեւ նշել է, որ «մենք կշարունակենք բանակցություն հեծության գործընթացին, նրա ասելով, փորձում են խոչընդոտել «երկու կողմերի ծայրահեղականները, սակայն դրա այլընտրանք գոյություն չունի»: *ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ*

Էստոնիա-Ֆինլանդիա. Անայցագիր ռեժիմ եկող տարվանից

ՏԱԼԼԻՆ, 9 ՀՈՒՆԻՍ, ՍՍԱՐԲ-ՌՏԱՊՐԵՍ: Էստոնիայի եւ Ֆինլանդիայի միջեւ անայցագիր ռեժիմի հաստատման հերթական քայլը դարձավ Հելսինկիում հանդիպումներ դեմ հաստեղ պայմանի մասին եւ անլեգալ տարագիրների վերադարձման մասին պայմանագրերի ստորագրումը, հայտարարեց Էստոնիայի վարչապետ Տիյս Վյախիի: Ֆինլանդիան կողմի կարծիքով, այդ ռեժիմը կարող է հաստատվել եկող տարվա սկզբից: Ֆինլանդիայում Վյախիի մեկօրյա այցի ընթացքում ստորագրվեցին նաեւ փոխադարձ առեւտրի անհամաձայնության, «Վիա Բալտիկա» ավտոմայրուղու վարձման, հարեւան պետությունների էներգաապահովման հարցերը:

Հնդկաստան. 113 զոհ շոգից

Վերջին երեք շաբաթվա ընթացքում Հնդկաստանի հյուսիս-արեւմտյան եւ կենտրոնական նահանգներում մոլեգնած շոգի զոհերի թիվը, հունիսի 9-ի տվյալներով, հասել է 113-ի: Հնդկաստանի «շոգի բելտ» է համարվում Դելիայի քաղաքը, որտեղ ջերմաչափի սնդիկի սյունը հինգշաբթի օրը հասել էր ըստ ցելսիուսի 50 աստիճանի նշագծին: Նահանգի մյուս շրջաններում օդի ջերմաստիճանը հասել է 44-ից մինչեւ 49-ի: Անողորմ տաքը մոլեգնել է նաեւ Ուբար Պրադեշի, Մահարաշտրայի եւ Օրիսայի նահանգներում: *ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ*

Ձկան յուղը վտանգավոր է կյանքի համար

Այս հետեւությանն են հանգել բնապահպանական «Գրինփիս» միջազգային կազմակերպության փորձագետները: Ինչպես ԻՍԱ-ի ոստիկի բրիգադին հայտնեցին կազմակերպության ռուսաստանյան բաժանմունքի ներկայացուցիչները, անց կացված հետազոտությունը ցույց է տվել, որ փաստորեն բոլոր փորձանմուշներում առկա է խիստ թունավոր նյութերի (հորոգանական պեստիցիդների (ԴԴՏ եւ լինդան) եւ պոլիքլորիֆենիլների մեծ կուտակում: Հայտնվելով մարդու օրգանիզմում, դրանք առաջացնում են այլուրյուն, բնածին արատներ, հորմոնալ խախտումներ, քաղցկեղային հիվանդություններ: Առանձնակի տագնապ է հարուցում այն փաստը, որ ձկան յուղն օգտագործվում է ոչ միայն որպես բուժարարանալ, այլեւ լայնորեն կիրառվում է սննդարդյունաբերության մեջ բիսկվիթ, պաղպաղակ, մարգարին եւ այլ մթերքներ արտադրելիս: *«ԻԶՎԵՍՏԻԱ»*

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Խնդրվում է «Դոնարա» եւ «Սանե» ՍՊԸ գրավաճառների ավանդատուներին 1995 թ. հունիսի 13-ին, ժամը 16-ին հավաքվել (ներկայանալ) օղերայի հրադարակում, Հ. Թումանյանի արձանի մոտ: Հայտարարություններ են արվելու:

ԿԱԶՄԿՈՄԻՏԵ

ԿԱԶԱՆ

Իսլամական շարժումը չի սպառնում Հայաստանին

Վերջերս Կազանում առիթ եղավ հանդիպել աշխարհի իսլամական շարժման առաջնորդներից մեկին՝ տիկին Ֆաուզիա Բայրամովային: «Ազգի» թղթակցի հետ ունեցած զրույցում նա մտահոգություն հայտնեց Թաթարստանում ստեղծված իրավիճակի վերաբերյալ: Մասնավորապես տիկին Բայրամովայի կարծիքով, հանրապետության «խիստ ձեւական բնույթ» կրող անկախության դայմաններում «չափազանց դժվար է դատողանել կամ վերականգնել գրեթե վերացած կրոնական ավանդույթներ. մինչդեռ բարաները իսլամը ընդունել են 922-ին, ավելի վաղ, քան ռուսները դարձել են քրիստոնյա»: Այդուհանդերձ, Կազանում շարժմանը հաջողվել է հիմնել Իսլամի ինստիտուտ, բացել մի քանի նոր մզկիթ, ինչպես նաեւ հրատարակել 5000 օրինակով «Ալբիմ-Օրդա» («Ոսկե հորդա») օրաթերթը:

Խոսելով ավելի լայն ընդգրկում ունեցող ծրագրերի մասին, Ֆաուզիա Բայրամովան կարեւորեց նախնաբաց իսլամական բոլոր երկրների հետ կապերի ամրապնդման անհրաժեշտությունը: Հատկապես մեծ զգոնությամբ նա ընդգծեց բարձր կրոնավորների ծավալած քարոզչական առաքելության փաստը, բարձր գնահատելով «Թուրքիայի կառավարության ճիշտ դիրքորոշումը»:

Պատասխանելով այն հարցին, թե ի՞նչ կարգավիճակ է հատկացվում Հայաստանին ճիշտ նույն «լայն ծրագրերի» իրագործման շրջանակում, Բայրամովան դատասխանեց, «Ես հասկանում եմ ձեր հարցադրումը եւ դատանոնաղես կարող եմ հայտարարել, որ շարժումը Հայաստանի հանդեպ որեւէ բացասական մոտեցում չունի»: Ա. Ղ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Չեչնիա. Կասեցվեց ռուսական զորքերի առաջխաղացումը

ԳՐՈԶՆԻ, 9 ՀՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՏ: ՌԴ համադեսական զորքերի առաջխաղացումը դեպի Չեչնիայի լեռնային շրջանները կասեցվել է: Ռուսական ստորաբաժանումները շարունակում են վերախմբավորման գործողությունները՝ Շատոյի եւ Նաժեն Յուրտի ուղղություններով: Ըստ ռազմական աղբյուրների, հենց այդ վայրերում է կենտրոնացած չեչեն ապստամբների հիմնական մասը՝ մոտ 3000 հոգի, որոնց տրամադրության տակ կա ծանր տեխնիկա:

Վրաստանը կամրացնի Չեչնիայի հետ սահմանը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 9 ՀՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՏ: Թբիլիսիում կայացավ պետության ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեի հանդիպումը ՌԴ համադեսական ստիմանային ծառայության տնօրեն գեներալ գնդապետ Անդրեյ Նիկոլաեւի հետ: Էդուարդ Շեւարդնաձեն հավաստիացրել է, որ լրացուցիչ ամրացման աշխատանքներ կիրականացվեն ռուս վրացական սահմանի չեչենական հատվածում: Միաժամանակ նշվել է, որ Ռուսաստանն ու Վրաստանը հատուկ միջոցառումներ կիրականացնեն Վրաստանի տարածքում ահաբեկչական գործողությունները ու դիվերսիաները կանխելու համար:

ՀԱՆՑԱԳՈՐԾ ԱՇԽԱՐՀ

Հայտնի մարդասպանը ազատության մեջ

Ակեֆաանդր Սոլոնիկ, նույն ինքը՝ Սաշա Մակեդոնսկի

Շատերին առնեն հայտնի է, որ կիրակի լույս երկուշաբթի գիշեր Մոսկվայի թիվ 1 հենչական մեկուսարանից, որն ավելի շատ հայտնի է «Մատրոսսկայա Տիշինա» անունով, փախել է հայտնի մարդասպան Ակեֆանդր Սոլոնիկը կամ Սաշա Մակեդոնսկին: Հունիսի 5-ին, ժամը 1:20-ին մեկուսարանի աշխատակիցները դարգելցին, որ ինքնադիր դասնուշեն մի երդող դարկի դահակակեռում բացակայում է վեռահսկիչ տեսչ Մերզի Մենեիկովը: Ապա դարզվեց, որ մենախցից անհետացել է Ակեֆանդր Սոլոնիկը: Տեսչի եւ դարդեսպոնտ մատդասդանները, դուրդ կոտրելով դուրս են եկել ինքնադիր մասնաշենքի գրասենյակ: Այնտեղից, գոդինիստական հանդերձանք օգտագործելով, բարձրացել են դարդերի վրա եւ 25 մետրանոց ճոդանով իջել փողոց: Փախուստից անմիջապես առաջ Սոլոնիկը գնել է սանցկ:

Կուրգանում ծնված նախկին միլիցներ Ակեֆանդր Սոլոնիկին անցյալ տարվա հոկտեմբերի 6-ին Պետրովկա-Ռազդոմովկի տուկայում փորձեցին ձերբակալել Մոսկվայի ՆԳ վարչության հատուկ ծառայության աշխատակիցները: Նա կրակ բացեց «Գլոկ» ատրճանակից: Մահացու վիրավորվեցին երեք միլիցիոներ եւ անվտանգության ծառայության մի գդահնոդ:

Սոլոնիկը նույնդես ծանր վիրավորվեց եւ ձերբակալվեց: Նրա բնակարանում հայտնաբերվեցին նռնականետ, AKSU-74 ավտոմատ, արտասահմանյան փոքր տրամաչափի հրացան խլացուցիչով, վինչեստեր եւ ՏՏ, «Տաուրուս», «Գլոկ» ատրճանակների հավաքածու: Նա խոստովանեց, որ սպանել է մի էստ բրեական դարագլուխ, եւ ձերբակալվեց Նրա բնակարանում հայտնաբերվեցին նռնականետ, AKSU-74 ավտոմատ, արտասահմանյան փոքր տրամաչափի հրացան խլացուցիչով, վինչեստեր եւ ՏՏ, «Տաուրուս», «Գլոկ» ատրճանակների հավաքածու: Նա խոստովանեց, որ սպանել է մի էստ բրեական դարագլուխ, եւ

վիրավորվեց եւ ձերբակալվեց: Նրա բնակարանում հայտնաբերվեցին նռնականետ, AKSU-74 ավտոմատ, արտասահմանյան փոքր տրամաչափի հրացան խլացուցիչով, վինչեստեր եւ ՏՏ, «Տաուրուս», «Գլոկ» ատրճանակների հավաքածու: Նա խոստովանեց, որ սպանել է մի էստ բրեական դարագլուխ, եւ

լոխների: Ստույգ տաղաղությունը է, որ «օրենքով գող» Գլուրուսի (Վալերի Դուգաչ), Բաբոնի (Վլադիսլավ Վիներ) եւ Նիկոլայ Պրիչինինի տղանությունը կուրացնի նախկին միլիցիոների ձեռքի գործն է: Մոսկվայում Սոլոնիկը միաժամանակ վարձել էր մի քանի բնակարան, որանք հաճախ էր փոխում, չթողնելով իր անձի բացահայտմանը նոպաստող որեւէ բան: Մշտապես կրակում էր հրազարանում եւ իր վարձած ամառանոցում: Ստանալով նոր փասատպրքեր, փոխել էր նաեւ արտաքինը, ենթարկվելով պլաստիկ վիրահատության: Սոլանությունների դասվերներն ասանում էր Տյումենի իր ծանոթների միջոցով: Գներ տատանվում էին 50 հազար դոլարի սահմաններում: Գործողությունների ծրագիրը մշակում էր անձամբ: Սոլոնիկին հաջողվել էր կապել նաեւ սեփական բրիգադ: Առհասարակ Սոլոնիկը ջրոխ էր պարում, հաճախ այցելում բանկ ռեստորաններ, լավ հագնվում, ունեցել է մի քանի սիրուհիներ: Նա չի խմում, չի ծխում, թմրադեղ չի օգտագործում, դրդելով, որ միայն դրանք է մաքուր դրայծան լինի: Իսկ մատները լավ մատրված: *«ԻԶՎԵՍՏԻԱ»*

AMV AGRO-TRADE ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է

ԹՈՒՐՔԵՐԵՐ ԲՈՒԼԳԱՐԻԱ ՍՈՖԻԱ ՊԼՈՎԴԻՎ ԲՈՒՐԳԱՍ

ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵՎ

Ընտանեկան եւ անհատական հանգիստ Սեւ ծովի ափին «Զոլոտիե պեսկի» աշխարհահռչակ լողափներում (14 օր, 490 ԱՄՆ$)

Հանգիստ Միջերկրական ծովում՝ Կիպրոս՝ (Լառնակա) երկօրյա շրջագայություններով դեպի Եգիպտոս եւ Իսրայել (Յերուսաղեմ)-(10 օր,590ԱՄՆ$)

Երեւան, Սայաթ-Նովա փ., «Անի» հյուրանոց, 523, 530 ս. Հեռ.՝ 524-265, 594-523, 565-108

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արգիշտիի 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1857 Տպաքանակ՝ 7000 Ստորագրված է տպագրության՝ 9. 06. 1995 Գինը՝ 40 դրամ

digitised by A.R.A.R.@